

INFORMÁLNI, INTEGRÁLNI, INSPIRÁLNI

**A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
STRATÉGIAI TERVE
2014-2020**

2014. december 1.

Tartalomjegyzék

I. Helyzetkép	4
II. A 2014-2020 közötti időszak stratégiai tervezését és fejlesztéseit meghatározó alapelvek és szakmai trendek	7
II.1. A stratégiai tervezés alapelvei	7
II.2. PEST analízis	8
II.3. SWOT elemzés	10
II.4. Könyvtárszakmai trendek	11
III. Jövőkép.....	16
IV. Küldetésnyilatkozat	16
IV.1. Informálni	16
IV.2. Integrálni	17
IV.3. Inspirálni	17
V. Meghatározó értékeink.....	18
VI. Stratégiai irányok, célok, kiemelt feladatok	19
VI.1. Gyűjteményfejlesztés, állománygazdálkodás	19
VI.2. Hozzáférés.....	21
VI.3. Szolgáltatásfejlesztés	22
VI.4. Komplex digitális könyvtári szolgáltatási rendszer	23
VI.5. Olvasásra nevelés, oktatás, digitális írástudás.....	26
VI.6. A könyvtár mint közösségi tér	26
VI.7. Együttműködés, partnerség	27
VI.8. Minőségbiztosítás	28
VI.9. PR, marketing	29
VI.10. Szervezetfejlesztés; emberi erőforrás menedzsment	30
VI.11. Hálózatfejlesztés	32
VI.12. Fenntarthatóság	33
VII. A stratégiai célok megvalósításának lehetséges forrásai.....	34
Záradék.....	35

MELLÉKLETEK	36
1. sz. melléklet - Új tagkönyvtárak létesítése 2009-2013	37
2. sz. melléklet - Tagkönyvtári rekonstrukció 2009-2013.....	37
3. sz. melléklet - Bevételek – kiadások (2009-2013).....	37
4. sz. melléklet - A könyvtár munkatársainak száma	38
5. sz. melléklet - A tagkönyvtárak számának alakulása (2009-2010)	38
6. sz. melléklet - A könyvtári állomány (2008-2012).....	38
7. sz. melléklet - Informatikai eszközellátottság.....	39
8. sz. melléklet - Olvasók száma /aktív, regisztrált (2009-2013).....	39
9. sz. melléklet - Könyvtárhasználat (látogatás, távhasználat)	39
10. sz. melléklet - Dokumentumkölcsonzés	40
11. sz. melléklet - Akadálymentesített könyvtárak.....	40
12. sz. melléklet - Vakok és gyengénlátók részére nyújtott szolgáltatás.....	41
13. sz. melléklet - Az IFLA-METLIB Fővárosi Könyvtárak Szekciója 2011. évi adatai.....	41
14. sz. melléklet - Tervezett felújítások.....	42
15. sz. melléklet - Tervezett beruházások	43
16. sz. melléklet - Az informatikai eszközpark fejlesztése	44
17. sz. melléklet - Felolvasó géppel ellátandó könyvtárak.....	46
18. sz. melléklet - Akadálymentesítendő könyvtárak	46

I. Helyzetkép

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár stratégiai terve fontos része annak a programalkotásnak, amely hozzájárul a könyvtár tevékenységének folyamatos megújításához. 2002 óta az intézménynek ez a harmadik fejlesztési koncepciója. Az elmúlt időszak célkitűzései között hangsúlyosan szerepelt a könyvtárak szerepvállalása a helyi társadalomban. A FSZEK tagkönyvtárai ma meghatározó intézményei az adott kerületek kulturális életének. Közösségépítő- és formáló szerepük ismert és elismert a helyi lakosság és az önkormányzatok körében. Együttműködésük a kerületek vezetésével, kulturális, oktatási intézményeivel, civil szervezetekkel sokoldalú, eredményes, és kedvező megítélésű.

Előzmények

A jelent megalapozó múlt felidézését 1998-ban kell kezdeni:

1998-2001

Az időszak kiemelt feladata a kormányzati és önkormányzati forrásból, két ütemben sikeresen megvalósult palotakönyvtár-rekonstrukció és bővítés volt. (Ezt megelőzően meghatározó jelentőségű volt a Szörény utcai szolgáltató épület megépítése a műszaki egységek bázisaként, valamint a Pálffy-palota átalakítása a Zenei Gyűjtemény és a Gazdasági-Műszaki Igazgatóság elhelyezésére.)

Az eredményes műemléki rekonstrukció és a megújult szolgáltató könyvtár 2002-ben Európa Nostra Díjat, a kivitelező pedig 2003-ban FIABCI díjat nyert. A Központi Könyvtár rekonstrukciója során egy funkcióiban és szolgáltatásaiban korszerű nagyvárosi könyvtár jött létre. A többszörösére növekedett alapterületen új terek, új termek nyíltak meg, ez pedig korábban hiányzó szolgáltatások bevezetését tette lehetővé. Jelentősen megnőtt az olvasótermi férőhelyek száma, s a 11 olvasóterem polcain elhelyezett kézikönyvek mennyisége is megtöbbszöröződött – közel 100 ezer kötet került ki a szabadpolcra. Önálló gyerekkönyvtári részleg létesült, számítógépre került a könyvtár katalógusa, s a hagyományos, nyomtatott dokumentumok mellett hangsúlyosan megjelentek az állományban és szolgáltatások között az elektronikus források és eszközök: CD-ROM-ok, távoli adatbázisok, s az Internet is.

2002-2008

A beruházásra, a kidolgozott új működési modellre, az informatikai rendszer első ütemének bevezetésére építve a második szakaszt a tagkönyvtári hálózat fejlesztése, a könyvtári szolgáltatás teljes megújítása és a szakmai szemléletváltás jellemezte. A cél egy olyan új, korszerű bibliotéka létrehozása volt, amely képes a hagyományos könyvtár értékeit megőrizni, egyben korszerű, minőségi szolgáltatást nyújtani és nemzetközi összevetésben is számottevő információs központként működni.

A hálózatfejlesztés átfogó, hosszú távú programja alapján, megvalósításának megkezdésével a FSZEK már ebben a periódusban egységes könyvtárképet alakított ki. Ezt nagymértékben elősegítette a központi szolgáltatások rendszerének bevezetése: az informatikai rendszer teljes hálózatra történő kiépítése 2004. december 13-ra, valamint az egységes szerzeményezés és feldolgozás bevezetése 2006. január 1-jével.

A fejlesztések hatására a könyvtár látogatottsága folyamatosan és számottevően nőtt, a hagyományos könyvtárhasználat azonban jelentősen átalakult. A megváltozott használói szokásokhoz fejlesztéseivel, kezdeményezéseivel, programjaival rugalmasan alkalmazkodott a könyvtár. Megváltozott az arculata, szolgáltatási filozófiája, könyvtárépületei. A Fővárosi Önkormányzat támogatása, illetve részben címzett állami támogatások, a kulturális tárca és az NKA pályázatai, az érintett kerületi önkormányzatok által adott források, valamint a FSZEK költségvetése révén 9 új könyvtár létesült és épült. 16 nagyobb rekonstrukcióra és 9 kisebb felújításra, átalakításra is sor került ebben az időszakban.

Az alapításának 100. évfordulóját ünneplő Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 2004-ben elnyerte az Év Könyvtára címet, megkapta Budapest Pro Urbe Díját, az UNICEF pedig elismerte a könyvtár sokoldalú gyermekszolgáltatásait.

A könyvtár képes volt a teljes megújítására, megfelelő szakmai program kidolgozására, szolgáltatási rendszerének teljes átalakítására, prioritásainak megfogalmazására, a változó olvasói, használói igények kielégítésére. A fejlesztések eredményeképpen a könyvtár Budapest meghatározó kultúraközvetítő intézményévé vált.

2008-2013

Míg a korábbi két stratégiai időszakban a rendelkezésre álló pénzügyi források megfelelően biztosították az intézmény fejlesztési programjának megvalósítását, a folyamat 2006-tól a fenntartói támogatás évenkénti, jelentős nagyságrendű csökkentése miatt kedvezőtlenül változott meg. További gondot okozott, hogy az Európai Unió GDP-alapú forráselosztási elve alapján a Közép-Magyarországi régió magas GDP átlaga miatt Pest megye és Budapest nem indulhatott az infrastrukturális fejlesztéseket célzó TIOP pályázatokon. A nehezedő gazdasági körülmények kedvezőtlenül befolyásolták a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár fejlesztési munkáját: a ciklusra tervezett új könyvtárak közül csak 2 épült meg, a tervezett rekonstrukciók nagy része pénzhiány miatt elmaradt, s a ciklus végére végül csak 6 rekonstrukció és 2 kisebb átalakítás valósult meg.

A gazdasági válság az egész stratégiai periódust alapvetően meghatározta. 2006 és 2013 között a FSZEK közel 20%-os fenntartói támogatáscsökkentést élt meg, s ezt csak kismértékben korrigálták a felújításához, központi intézkedésekhez kapcsolódó támogatások. Dokumentum beszerzésre több mint 100 millió Ft-tal kevesebb pénz jut, mint nyolc évvel ezelőtt, s a dolgozói létszám jelentős csökkentésére is rákényszerült a könyvtár (l. 4.sz. melléklet). Források hiányában nem valósult meg a munkatársak továbbképzésének tervezett programja sem.

A nehézségek mellett sikerként könyvelhette el az intézmény azt az eredményes TÁMOP-pályázatot, amelyen – a könyvtárak közül kimagaslóan magas összeget – 95 millió Ft-ot nyert. A projekt révén lehetővé vált az intézmény tartalmi megújítása, s közvetetten hozzájárult a szervezetfejlesztési célok megvalósításához is, hiszen a sikeres teljesítéshez szükség volt a közös gondolkodásra, a kreativitásra, a kommunikáció továbbfejlesztésére.

A TÁMOP-projekt főbb tartalmi elemei a mentori rendszer bevezetése a gyermekvédelem és a szociális munka területén; a népzenei programok; az olvasáskultúra fejlesztése; a médiaismeret - elsősorban gyerekek és fiatalok részére; a könyvtári portál megújítása; a könyvtárhasználat segítése a távszolgáltatással és adatbázisokkal; a digitális szakadék mérséklése; a Corvina integrált informatikai rendszer fejlesztése; egy digitális archívum létrehozása, illetve a virtuális könyvtár kiépítése és működtetése voltak.

A fejlesztések eredményeképpen a Corvina integrált könyvtári rendszer ma már minden számítógépen végezhető könyvtári munkavégzést támogat: az adatfeldolgozástól az olvasói levelezésig, a számlaadási kötelezettségünk teljesítésétől az elektronikus dokumentumok szolgáltatásáig. A könyvtár látogatói – személyesen a nyitvatartási időben és online módon a nap 24 órájában az interneten keresztül otthonról is – elérhetik a FSZEK által nyújtott szolgáltatásokat. A rendszert megvásárlása óta folyamatosan fejlesztjük, s a fejlesztő céggel együttműködve, mintegy országos teszt-könyvtárként koordináljuk a Corvinát használó könyvtárak rendszerfejlesztési igényeit.

A projekt keretében kialakított FSZEK portál a könyvtár egységes tájékoztatási politikájának is fontos segédeszköze lett: jól tükrözi a rendszerszerűen működő tagkönyvtári hálózatot, ugyanakkor egységbe foglalja az online információforrásokat is. A tagkönyvtárakban folyó munkát az intranetes felület segítségével koordináljuk, s elérhetők itt a munkatársak napi tevékenységéhez szükséges dokumentumok és segédletek is. A portál publikus felületén elhelyezett közel tízezer cikkből használóink a könyvtári szolgáltatásokról, rendezvényekről, évfordulókról tájékozódhatnak, de megtalálhatók itt Budapest történetének dokumentumai, virtuális kiállítások, szociológiai történeti, illetve a tanulást segítő egyéb publikációk is.

A problémák ellenére, a válságmenedzselés eszközeinek hatékony használata révén, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár nem csak megőrizte működőképességét, fizetőképességét, hanem képesnek bizonyult a megújulásra is, s kompromisszumokkal ugyan, de megvalósult a nagyvárosi könyvtári területi ellátás és szolgáltatás modellje:

- Kisebb mértékben, de folytatódott a tagkönyvtári integráció: ma a FSZEK 49 tagkönyvtára és a Központi Könyvtár szolgálja ki Budapest lakosságát. A hálózatot 2010. július 1-jétől a szervezetfejlesztés, a szűkös pénzügyi források, a szakmai racionalitás következtében a korábbi 4 régióközpont helyett 3 működteti.
- Átalakult néhány gazdasági-műszaki szervezeti egység és ennek megfelelően módosultak a feladat- és hatáskörök.
- Erősödtek a könyvtár szociális funkciói.
- A gyűjteményfejlesztés gyakorlata a szolgáltatási elvnek megfelelően működött. A könyvtár több alkalommal részesült könyvtámogatásban, amelyek közül kiemelkedő volt az NKA Márai Programja. Fontos forrás maradt az érdekeltségnövelő támogatás, s az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatása is az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer működéséhez. Változó arányban, de évente gyarapíthattuk a nemzetiségi dokumentumokat, s a szakmai célkitűzéseknek megfelelően a könyv, a folyóirat kínálat digitalizált tartalmakkal, e-könyvekkel, on-line újságokkal, folyóiratokkal bővült.
- Az egységes központi szerzeményezés és feltárás jelentős mértékben, alig egy hétre rövidítette azt az időt, amíg a dokumentumok az olvasókhoz jutnak; a központi katalógus rekordjai révén pedig a FSZEK meghatározó tagja az országos könyvtári szervezeteknek, így az Országos Dokumentum-ellátási Rendszernek (ODR) is.
- 2011-ben, saját fejlesztés keretében, bevezette a könyvtár az olvasók által világszerte kedvelt RFID önkiszolgáló kölcsönző rendszert, amely megerősítette az állományvédelmet, s hozzájárult az egyre szűkülő emberi erőforrások átcsoportosításához.

II. A 2014-2020 közötti időszak stratégiai tervezését és fejlesztéseit meghatározó alapelvek és szakmai trendek

A 2014-2020 közötti időszak stratégiai tervezése során a FSZEK

- értékeli a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 2002-2008 és a 2008-2013 közötti periódusokban kidolgozott stratégia terve megvalósításának tapasztalatait;
- épít az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott országos könyvtári stratégiai szakmai ajánlásra;
- elemzi a hazai- és nemzetközi könyvtári rendszerekben tapasztalható tendenciákat, azokat szükség esetén és lehetőség szerint alkalmazza az intézményben;
- figyelembe veszi a Fővárosi Önkormányzat fejlesztési tervét;
- számol a Széchenyi 2020 keretprogram Operatív Programjaival és pályázati lehetőségeivel;
- figyel az információs technológia fejlődésére, irányaira, s lehetőségei szerint épít azokra;
- támogatja a minőségbiztosítás alkalmazását és kiterjesztését;
- szervezetfejlesztési elképzeléseit könyvtárszakmai szempontok figyelembevételével fogalmazza meg.

Jelen stratégia tervezési időszaka megegyezik az Európai Unió aktuális tervezési, költségvetési periódusával.

II.1. A stratégiai tervezés alapelvei

Paradigmaváltás

A könyvtár képes legyen felismerni és reagálni környezete folyamatos változására, fejlődésére, felhasználói elvárásaira. A paradigmaváltás az előrejelzések szerint a stratégiai időszakban várhatóan két-három megújítást is jelent, amelyek elsősorban a könyvtár társadalmi szerepvállalását és funkcióját, az információelérés módját és eszközeit, illetve a felhasználók könyvtárhasználati szokásait érintik. Ez nem csak további szemlélet-, hanem technológiai váltást is feltételez.

Program és prioritás

Hosszú távú program hiányában lehetetlen az adottságokkal és a lehetőségekkel megfelelően élni. A tapasztalatok alapján már a programalkotás is konfliktusokat okozhat, de igazi vélt, olykor valós érdeksérelem a prioritások meghatározásánál következik be. Erre csak a menedzsment végiggondolt, átfogó, a használók, a munkavállalók érdekeit is figyelembe vevő, a konzultációs lehetőségeket alkalmazó döntési rendszere alkalmas. Az intézmény szolgáltatási kötelezettsége és a rendelkezésre álló erőforrások hatékony felhasználása a használók és az intézmény közös érdeke.

Területi elv

Mint a korábbi tervezési időszakokban, most is kiemelten fontos a lakosság könyvtári szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetőségének biztosítása, folyamatos fejlesztése. Az eltérő adatottságok azonban differenciáltságot eredményeznek az egyes tagkönyvtárak szolgáltatási és

megjelenési jellemzőiben. A könyvtár forrásai korábban sem tették és a jövőben sem teszik lehetővé sok könyvtár fenntartását, így a hazai és különösen a világ nagyvárosi könyvtárainak tapasztalatai alapján 2002 óta évről-évre kidolgozott, a lehetőségeket is figyelembe vevő prioritások és fejlesztési programok mentén alakítjuk Budapest nyilvános közkönyvtár-hálózatát.

Többfunkciós könyvtár elve

A tradicionális könyvtári feladatok a FSZEK-hálózat valamennyi könyvtárában kulturális, közösségi, közösségfejlesztő, életkorra, lakossági rétegekre figyelő funkciókkal bővültek, s bővülnek tovább.

Használói elvárások elve

A könyvtárat használó természetes elvárása, hogy az általa igénybe vett szolgáltatásokhoz könnyen, gyorsan, hitelesen juthasson hozzá, történjen ez akár személyesen, akár virtuálisan. A FSZEK lehetőségei szerint igyekszik ezt biztosítani.

II.2. PEST analízis

A stratégiaalkotást alapvetően meghatározzák azok a mikro- és makro környezeti körülmények és feltételek, politikai, gazdasági, társadalmi és technológiai tényezők, amelyek közt az intézménynek a tervezési időszakban működnie, fejlődnie kell. A PEST elemzés segítségével négy dimenzió mentén vizsgálhatjuk a szervezet környezetét: *P= Political*, vagyis politikai környezet, *E= Economic*, vagyis gazdasági környezet, *S = Socio-cultural*, vagyis társadalmi környezet, *T = Technological*, vagyis technológiai környezet.

Politikai környezet

- A könyvtári rendszer Magyarország legnagyobb kulturális intézményrendszere; működését a mindenkori hatályos jogszabályok határozzák meg.
- A kiemelt politikai törekvések közé tartozik a nemzeti jólét megteremtése, a közösség fejlesztése, az életminőség javítása, a versenyképesség és a foglalkoztatás növelése.
- Jellemző törekvés a nemzeti érdekek előtérbe helyezése, erősítése, kiemelten fontos a határon túli magyarság segítése.
- Jelenleg nincs a tervezési időszakra vonatkozó országos könyvtári stratégia, de szakmai ajánlások megfogalmazódtak.
- A nemzetközi könyvtári elképzelések, fejlesztési lehetőségek és együttműködési programok a szakkönyvtárak számára kiemelt lehetőségeket biztosítanak.

Gazdasági környezet

- A gazdasági helyzet jelentős hatással van a költségvetésre és a fejlesztésekre.
- A bevételek nem tudják fedezni a növekvő kiadásokat.
- A fenntartói támogatás stagnál.
- Csökkennek vagy elmaradnak az állami támogatások.
- A működtetésben egyre fontosabb a piacorientáció.
- Folyamatosan nő a pályázati lehetőségek, a többszoros finanszírozás jelentősége.

- Az európai uniós források alternatív finanszírozási, fejlesztési lehetőséget kínálnak.
- Gyorsan avul az infrastruktúra, nehéz lépést tartani a technológiai fejlődéssel.
- Nő a munkanélküliség, az elszegényedés, csökken a kulturális szolgáltatások fizetőképes kereslete.

Társadalmi környezet

- Egyre hangsúlyosabb digitális írástudás, digitális műveltség elterjedésének elősegítése, az élethosszig tartó tanulás támogatása.
- A hátrányos helyzetűek növekvő száma felértékeli a könyvtárak szociális szerepét.
- A külföldi tanulás, munkavállalás, tapasztalatszerzés új elvárásokat generál a hazai szolgáltató intézményekkel szemben is. Felértékelődtek ugyanakkor a nemzeti, helyi értékek.
- Erősödik az azonnali információhoz jutás igénye.
- Felgyorsult az élet, az emberek folyamatos időzavarral küzdenek.
- Folyamatosan bővülnek az otthoni hálózati szolgáltatások, lehetőségek.
- Erősödik a minőségi szolgáltatások iránti igény, de vele párhuzamosan jelentős a kommercializálódás, az értéktelen előtérbe kerülése; kiemelkedő a média szerepe.
- Egyre jelentősebb a speciális ismeretek és készségek megszerzésének igénye (munkaerő-piaci szempontok).
- Megváltoztak, s folyamatosan változnak az olvasási szokások. Az Y és Z generációk eszközhasználati és információkeresési szokásai jelentősen eltérnek a korábbi korosztályok gyakorlatától; a könyvtárhasználók között megjelentek a digitális bennszülöttek.
- Felértékelődött a közösségi tanulás, munkavégzés, illetve a közösségi média szerepe.

Technológiai környezet

- Az információ a hatalomgyakorlás eszköze, erőforrás; erős a verseny az információ birtoklásáért.
- Az internet, a vezeték nélküli és mobil hálózatok térhódítása napról napra egyre számottevőbb.
- Jelentős a mobil technológiai eszközök és alkalmazások előretörése.
- Jelentős a fogyatékkal élők számára kifejlesztett technológiák elterjedése.
- Mind szélesebb körben terjed az e-tartalmak (online adatbázisok, e-könyvek), az eleve digitálisan született tartalmak, illetve az e-olvasók, eszközök használata.
- Egyre nagyobb teret hódítanak az integrált keresőeszközök és a szemantikus keresők, növekszik az igény az integrált és távszolgáltatások iránt.
- A webináriumok, e-konferenciák, közösségi fórumok az (online) tanulás egyre elterjedtebb formái.
- Az új információhordozók megjelenése a könyvtárak folyamatos fejlesztését, a technológia folyamatos követését, könyvtárosok folyamatos továbbképzését igényli.
- Az információ- és tudásmegosztásban felértékelődött a *social networking*, a közösségi hálózatok és média szerepe.

II.3. SWOT elemzés

A SWOT elemzéssel feltárhatjuk a könyvtár egészének intézményen belüli erősségeit, vagyis a működésnek azokat az összetevőit, amelyeket magas színvonalon tud nyújtani az intézmény, illetve gyengeségeit, vagyis azokat a területeket, amelyek nem kellően vagy nem kielégítően fejlődtek. Számba vehetjük továbbá a könyvtár lehetőségeit és buktatóit, illetve ezek összefüggéseit.

Erősségek (S= strengths) – belső

- 110 éves hagyomány.
- Ismertség, népszerűség.
- Rendszerszerűség a szervezeti felépítésben és a működésben (Központi Könyvtár és 49 tagkönyvtár hálózata; központi szervezeti egységek; egyedi szolgáltatási struktúrával rendelkező tagkönyvtárak).
- Integrált központi szolgáltatások (szerzeményezés, feldolgozás, informatika).
- Korszerű, kurrens gyűjtemény.
- Integrált könyvtári rendszer teljes körű használata, központi számítógépes katalógus.
- Erős hagyományokkal, unikális értékekkel és korszerű gyűjteményrészekkel, szolgáltatásokkal bíró különgyűjtemények (Budapest Gyűjtemény, Zenei Gyűjtemény, Szociológiai Gyűjtemény).
- Visszatérő rendezvények, rendszeres olvasásnépszerűsítő és kultúraközvetítő programok.
- Egyes tagkönyvtárak elhelyezkedése, láthatósága, ismertsége, népszerűsége.
- A tagkönyvtárak nyitva tartási ideje a felhasználói szokások szerint alakul.
- Felkészült, tapasztalt, felhasználó-orientált könyvtárosok.

Gyengeségek (W = weaknesses) – belső

- Kiegyensúlyozatlanság a működés és a fejlesztések finanszírozásában.
- Gyorsan avuló infrastruktúra.
- Arculatra, kommunikációs tevékenységre, illetve nemzetközi együttműködésre fordítható források hiánya.
- Az egyre növekvő szakkönyvtári feladatok ellátására és fejlesztésére nem áll rendelkezésre központi forrás.
- Csökken az éves olvasójegyet váltók száma.
- Egyes tagkönyvtárak elhelyezkedése, láthatósága, ismertsége.
- Intézményi kommunikációs terv hiánya, reklám és PR tevékenység ad hoc jellege.
- Könyvtárosok továbbképzése (hiányzó költségkeret, idő).

Lehetőségek (O = opportunities) – külső

- Minőségbiztosítási rendszer bevezetése.
- Európai uniós és az Európai Digitális Könyvtárhoz (Europeana) kapcsolódó pályázati lehetőségek.
- Alternatív finanszírozási formák (pártoló tagság, szponzoráció).
- Folyamatos technológiai változások, fejlődés.
- A Corvina integrált könyvtári rendszer továbbfejlesztése; együttműködés a Corvinát használó könyvtárak között.

- Az e-dokumentumok és az e-szolgáltatások, távszolgáltatások iránti igény erősödése.
- Korai műveltség-fejlesztés és a digitális műveltség megszerzésének támogatása.
- Az élethosszig tartó tanulás értékének erősödése.
- Munkaerő piaci (re)integrációhoz szükséges kompetencia-fejlesztés.
- Hazai és nemzetközi szakmai együttműködés erősödése, különös tekintettel a szakkönyvtárak körében.
- Együttműködések megerősítése, új partnerségek kialakítása (kulturális szektor, közgyűjtemények, oktatási intézmények, szociális segítő szektor, vállalkozások, civil szerveződések).
- A „könyvtár mint közösségi hely” funkciójának erősödése a felhasználói igények között.
- Külső megjelenés egységesítése (arculat); kényelmes, vonzó terek kialakítása.
- Reklám, PR és marketing tevékenység erősítése.

Veszélyek (T = threats) – külső

- Pénzügyi források kiszámíthatatlansága.
- Társadalmi változások, elszegényedés, munkanélküliség, hátrányos helyzetűek.
- Relevánsnak maradni: a pénzügyi nehézségek miatt egyre nehezebb lépést tartani a technológiai változásokkal (beszerzések; könyvtárosok továbbképzése).
- Az egyszerűen használható, egyablakos információkereső programok használatának preferálása, e programok folyamatos térhódítása.
- Magyar nyelvű e-tartalmak csekély száma.
- Adatbiztonság, adatvédelem, a felhasználói adatok (személyes és az információkereséssel kapcsolatos) védelme.
- Az e-dokumentumok kölcsönzésének finánciális és szerzői jogi problémái.
- Könyvtári jellegű szolgáltatások megjelenése más intézményeknél, vállalkozásoknál.
- Jól képzett, ambiciózus, sokrétű ismeretekkel bíró fiatal szakemberek hiánya, illetve megtartásuk nehézsége.
- Szegényedő kerületek, területek, közbiztonság romlása, változások a tömegközlekedésben.

II.4. Könyvtárszakmai trendek

IFLA Trend-jelentés

Az IFLA (International Federation of Library Associations = Könyvtári Egyesületek Nemzetközi Szövetsége) 2013-2014-es *Trend-jelentése (IFLA Trend Reports)* tágabb megközelítésben öt világméretű trendet azonosít, amelyek alapvetően alakítják át az információs társadalmat, az oktatáshoz való hozzáférést, a magánéletet és az állampolgári részvételt.

Trend 1 - Az új technológiák kiszélesítik, ugyanakkor szűkítik is azoknak a körét, akiknek hozzáférése van az információkhoz.

Az információhoz való hozzáférésnek nagy hatása lesz az információs gazdaság jövőbeli továbbfejlesztésére. A folyamatosan bővülő digitális univerzumban egyre nagyobb értéke lesz a digitális írástudáshoz tartozó képességeknek (pl. digitális eszközök használata, olvasás). Azok az

emberek, akik nem rendelkeznek ezekkel a képességekkel, folyamatosan akadályokba fognak ütközni az élet egyre több területén. Az információk mennyisége és sokfélesége, illetve az a mód, ahogy az emberek az információhoz hozzáférhetnek online, új kihívásokkal állítja szembe a könyvtárakat is: nem alternatív szolgáltatásokat kell kifejleszteniük az emberek által leginkább használt egyablakos keresőmotorok mellé (pl. Google), sokkal inkább a digitális írástudás támogatásában, fejlesztésében kell vezető szerepet játszaniuk.

Trend 2 - Az online oktatás demokratizálja és átalakítja a globális tanulást

Az online oktatás (virtuális képzés, tanulás) trendjei óriási hatással vannak a foglalkoztatásra, a kultúrára, a kommunikációra az egész világon. Az online oktatási források és eszközök gyors, globális elterjedése tartalmában bőségesebbé, a hozzáférés tekintetében pedig olcsóbbá és elérhetőbbé teszi a tanulási lehetőségeket. Az élethosszig tartó tanulás folyamatosan növekvő értéke, illetve a nem-formális és informális tanulási formák elismerése, megbecsülése alapjaiban fogja megváltoztatni a munkaerő-kiválasztás természetét és módját, s számos módon kiegyenlíti a foglalkoztatási, munkaerő piaci egyenlőtlenségeket. Az online források számának növekedése, párhuzamosan a nyílt hozzáférés (Open Access) térhódításával, jelentős hatással lesz a könyvtárakra és szolgáltatásaikra is.

Trend 3 – Újrdefiniálódik a magánélet, magánszféra (privacy) és az adatvédelem fogalma

A magánszféra határai és a személyes adatok védelme az online térben számos konferencia, fórum kiemelt témája napjainkban. Ahogy a kormányok és vállalatok által tárolt adatok megkönnyítik az egyes emberekről való profilalkotást, az egyénekhez fűződő kommunikációs adatok ellenőrzésének és szűrésének mind szofisztikáltabb módszerei olcsóbbá és egyszerűbbé teszik az emberek folyamatos megfigyelését, követését, s a gyűjtött adatok (újra)felhasználását. E kérdések a könyvtárak életében elsősorban a digitális könyvek, az e-kölcsönzések, az adatbázis-használat, a mobiltechnológiák és egyéb, hordható elektronikai eszközök könyvtári alkalmazása tekintetében, illetve ezek adatvédelmi és személyiségi jogi vonatkozásaiban merülnek fel.

Trend 4 - A hiper-kapcsolt társadalmak új hangok és csoportok megerősödését hozzák

A mobil technológiák összekötik az embereket, s komoly hatással vannak a kommunikációra, az online részvételre és a társadalmi szerepvállalásra. A hiper-kapcsolt társadalomban minden eddiginél több alkalom nyílik közös, illetve közösségi tevékenységekre, cselekvésekre – lehetővé téve új hangok, társadalmi csoportok felbukkanását, megerősödését. A nyílt kormányzati kezdeményezések és az állami szektorból származó adatokhoz való hozzáférés nagyobb társadalmi átláthatóságot, illetve több állampolgár-centrikus szolgáltatást eredményeznek.

Trend 5 - Az új technológiák átalakítják a globális információs környezetet

A hiper-kapcsolt mobil eszközök, a hálózati érzékelő berendezések és infrastruktúrák, a 3D nyomtatás és a nyelvi fordítási technológiák átalakítják a globális információs gazdaságot. Az automatikus nyelvfelismerő és fordító rendszerek csak egyik csoportja azoknak a fejlesztéseknek, amelyek jelentős hatást gyakorolnak az információhoz való hozzáférésre, a határokon átnyúló kommunikációra és a kulturális kapcsolatokra, de biztos, hogy alapjaiban változtatják meg az emberek közti kommunikációt. Még a zártabb közösségek, régiók lakói is képesek lesznek arra,

hogy akár határokon, tengereken átnyúlva hozzáférjenek az információhoz, mégpedig azon a nyelven, amelyiken csak akarják.

METLIB jelentés és trendek

Az IFLA nagyvárosi könyvtárakat tömörítő szekciója, a METLIB (Metropolitan Libraries) 2000 óta minden évben összegyűjti és elemzi a nagyvárosi könyvtárak (köztük a FSZEK) legfontosabb statisztikai adatait (l. 13.sz. melléklet). Az utolsó, 2010-es és 2011-es adatokat tartalmazó jelentések a következő trendeket fogalmazták meg 2006-2011 közötti időszak számai alapján:

1. A gazdasági krízis idején nőtt a kereslet a könyvtári szolgáltatások iránt, ugyanakkor csökkent a tényleges könyvtári látogatások és hagyományos információs kérések száma. 2010-ig növekedés, attól kezdve enyhe csökkenés tapasztalható a regisztrált felhasználók számában.
2. Az új információs és digitális kor beköszöntével újraértelmeződött és új tartalmakkal bővült a könyvtár fogalma, a hozzá, mint szolgáltató intézményhez kapcsolódó értékek köre.
3. A hatékonyság és az elszámoltathatóság fókuszba kerülése hatással volt a könyvtárak működésére.
4. A globális szintű pénzügyi, gazdasági bizonytalanság és az alternatív támogatásokért indított küzdelem szükségessége sok helyen a könyvtári források és személyzet csökkentését eredményezte. 2010 után azonban már több könyvtárban a személyzetre és a beszerzésre költhető források stabilizációja is bekövetkezett.
5. Mindenhol csökkent a nyitva tartási idő.
6. Kiemelkedő fejlesztési, szolgáltatási területek valamennyi vizsgált könyvtárban: elektronikus források és szolgáltatások, közösségi alkalmazások használata, közösség- és hálózatépítés.
7. Egy 2010-es robbanást követően az e-könyvek számának lassú, de folyamatos növekedését lehet megfigyelni az állományokban.
8. A megváltozott könyvtárhasználati szokások következtében erősödik a közkönyvtárak oktató-nevelő, információ-közvetítő és közösségépítő szerepe.
9. Jelentős hatással bírnak a könyvtárhasználatra a mobil technológiai eszközök és alkalmazások.
10. A technológiai fejlődés új könyvtári szolgáltatások megjelenését, bevezetését teszi szükségessé (pl. olvasói visszajelzések, vélemények lehetősége az e-szolgáltatási felületeken; a digitális írástudás megszerzését, fejlesztését segítő szolgáltatások; a felnövekvő generációk jobb elérését segítő média-kapcsolt szolgáltatások stb.).
11. A digitális tartalmak és a korszerű technológiák biztosította új szolgáltatások iránti, folyamatosan növekvő kereslet a könyvtárak szerepének erősödését és szolgáltatásaik fejlődését eredményezi.

Országos Könyvtárügyi Konferencia

A 2012. november 22-23-án megtartott Országos Könyvtárügyi Konferenciához készített háttéranyag (*A magyar könyvtári rendszer rövid áttekintése és stratégiai terve*) a következő kihívásokat azonosította, mint amelyekre a magyar könyvtári rendszernek válaszolnia kell a közeljövőben:

Kihívás 1 – A hozzáférés növekedése

A könyvtár számára a legsúlyosabb kihívást az írásbeli információ megőrző-közvetítő monopóliumának elvesztése okozza. A fennmaradás érdekében a könyvtári szolgáltatásokat a felhasználók átalakuló szokásaihoz illeszkedően kell átalakítani.

Kihívás 2 – Az információ- és könyvpiac trendjei

Nevezetesen: a könyvpiac hagyományos szerepköreinek átalakulása; az elektronikus könyvek és a self-publishing megjelenése; a közgyűjteményekben folytatódó digitalizálás könyvpiaci átrendeződést okozó hatása; változások a könyvterjesztés és digitalizálás piacán; az elektronikus könyvek egyre nagyobb tömegű megjelenése és egyre nagyobb térnyerése a hagyományos könyvekkel szemben; az e-könyv olvasók, tabletek, illetve a következő generációs hordozható számítógépek számának növekedése – ezeket a szempontokat mind figyelembe kell venni a könyvtári stratégiák készítése során.

Kihívás 3 – A szerzői jog trendjei

A szerzői érdekeket védő és médiapiacot szabályozó jogrendszer átalakulása a differenciáltan szabályozott „jogszerűség” irányába mozdul el. Egyrészt erősebbé válik a kizárólagosságra törekvő jogvédelem pozíciója, másrészt erősödik a differenciált licenc-modellek használata. Erősödik a szabályozott, „jogszerű” felhasználás tendenciája.

Kihívás 4 - Metaadatok, szemantikus web

A metaadat-rendszerek konvergenciája és fejlődése összetettebb információ-keresési technikák létrejöttét segítik. Az adatbányászat fejlődő technikai is az információk sokrétű kinyerését teszik lehetővé. Az adatok az erősen strukturált zárt rendszerekből átkerülnek a „felhő” szemantikus terébe. A könyvtárak számára fontos lehetőség, hogy a gyűjteményeikben őrzött, sokféle dokumentumhoz kapcsolódó, hagyományos bibliográfiai (meta)adatokon kívül ezek továbbfejlesztett változatait is bevezessék, más metaadat-rendszereket is használjanak, s tovább bővítsék a dokumentumokhoz kapcsolódó egyéb adatokat.

Kihívás 5 - Az internet történeti tudata

Az interneten érzékelhető a „történetiségre” irányuló igény megjelenése, a gyűjtés, feldolgozás és megőrzés kiterjed a digitális média-térre is. A könyvtáraknak jó lehetősége nyílik a digitális média térben található patriotikumok gyűjtésére, feldolgozására és megőrzésére. A történetiség elvének érvényesítése a könyvtári adatbázisok, illetve a hagyományosan a könyvtárak által karbantartott adatbázisok területén is kiemelt feladat.

Kihívás 6 - A könyvtárak differenciálódása

A könyvtárak erős differenciálódása várható. A hagyományos könyvtári feladatok (gyűjtés, feldolgozás, megőrzés, szolgáltatás) a hosszabb távú trendek mentén könyvtártípusonként átalakulnak. A területileg meghatározott feladatú könyvtárak a lokális közösség közvetlen igényei szerint fognak működni, mint ún. „harmadik hely”, közösségi tér, a szolgáltató jelleg erősödésével. A központi elektronikus szolgáltatások azonban ezekben is elérhetőek lesznek. A digitalizálással és az elektronikus könyvek számának növekedésével a megőrzésre kötelezett könyvtárakban a „muzealizálódás” folyamata egyre erősödik. Ez a folyamat a „hagyományos” információhordozók bemutatásának sokrétű, látogatóbarát szemléletű lehetőségét jelenti.

Kihívás 7 - Digitalizálás, e-köteles és a piac

A könyvtárak digitalizálási törekvéseire jelentős hatással lesz az Európai Digitális Könyvtár (Europeana), s az ennek fejlesztésére irányuló európai uniós pályázatok. Fontos lesz ugyanakkor a könyvtári dokumentumok információtartalmának átmentését biztosító és egyben az eredeti dokumentum megőrzését is lehetővé tevő digitalizálás is. Az analóg eredetiktől készült digitális másolatok számának növekedésével és közzétételével a könyvtárak jelentős tartalomszolgáltatókká válnak.

Kihívás 8 – Finanszírozás

A támogatásokat a feladatfinanszírozást előtérbe helyezve kell meghatározni. Az állami támogatás, fenntartói finanszírozás mellett egyéb támogatási forrásokat is be kell vonni (fizetős szolgáltatások, üzleti szolgáltatások).

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a 2014-2020-as időszakra vonatkozó stratégiai tervét a fenti elemzések és szakmai trendek figyelembe vételével állította össze. Az egyes stratégiai célokhoz és területekhez tartozó feladatokat a könyvtár éves munkatervei részletezik.

Mottónk:

„Informálni, integrálni, inspirálni”

III. Jövőkép

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest meghatározó, közszolgáltatást ellátó kulturális alapintézménye, kiindulási pont minden budapesti számára. Az emberek a legkülönbözőbb okból jönnek be a könyvtárba: van, aki könyvet szeretne kölcsönözni; van, aki tanulmányaihoz keres szakirodalmat; van, akinek információra, tanácsra van szüksége ahhoz, hogy elinduljon egy úton; van, aki egy nyugodt, csendes helyre vágyik; s van, aki közösségi élményt keres. A FSZEK mindenként nyitott ajtókkal vár: a lakosság széles körének, életkortól- és társadalmi helyzetétől függetlenül, időbeli és térbeli korlátozás nélkül, egyenlő esélyű hozzáférést biztosít gyűjteményeihez és szolgáltatásaihoz.

A könyvtár megőrzi és hozzáférhetővé teszi kulturális örökségünket, minden korosztály és társadalmi csoport számára biztosítja a szellemi javakhoz, a kulturális örökséghez a nemzeti értékekhez való szabad hozzáférést, vezető szerepben lép fel a digitális műveltség megszerzése és az élethosszig tartó tanulás területén, ösztönzi az innovációt és a kreativitást, s különös felelősséggel lép fel a gyerekek, a családok, a hátrányos helyzetűek és a fogyatékkal élők érdekében.

A FSZEK feladatait a társadalmi növekedés, a gazdasági fellendülés és az egyéni érvényesülés támogató bázisaként, mint települési könyvtár látja el a főváros mind a 23 kerületében. Közkönyvtári feladata mellett a szociológia szakkönyvtáraként is működik. Meghatározó szerepet tölt be az országos könyvtári rendszerben. Kultúraközvetítő intézményként közösségi térként, közösségépítő szerepben is funkcionál.

Kapcsolatokat épít és tart fenn társszervezetekkel, hasonló vagy kiegészítő feladatokat ellátó intézményekkel, kiszélesítve és erősítve ezzel a nyilvánosságnak kínált szolgáltatásait. Folyamatosan törekszik arra, hogy felhasználói érdekében lépést tartson makro- és mikrokörnyezete változásaival, gyorsan és hatékonyan tudjon reagálni a budapestiek igényeire, szükségleteire, elvárásaira.

IV. Küldetésnyilatkozat

IV.1. Informálni

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár fő célja, hogy az információs és tudásalapú társadalom alapintézményeként, a tanulás, az oktatás és képzés, a kutatás és az innováció, az élethosszig tartó tanulás nélkülözhetetlen háttérintézménye, információs bázisa legyen. A könyvtár minden nyilvánosságra kerülő információt közvetít, hagyományosan és virtuálisan, tértől és időtől függetlenül. Országos feladatkörű szakkönyvtárként segíti a tanulást, a tudományos kutatást, a tudományos adatokhoz való nyílt hozzáférést. Az elektronikus kommunikációs eszközök használatával, terjesztésével széles teret biztosít a kulturális értékek megőrzésére, hozzáférésére.

IV.2. Integrálni

A FSZEK épülettől, nyitvatartási időtől függetlenül, a használói érdekre tekintettel, az esélyegyenlőség elve alapján az olvasó, a használó, a látogató rendelkezésére áll.

A könyvtár tevékenységével elősegíti a demokrácia és a kulturális identitás érvényesülését, szolgáltatásaival támogatja az állampolgári jogok gyakorlását. A kulturális identitás érvényesülésének, az érvényesítés támogatásának kiemelt területe a hazai nemzetiségek és kisebbségek identitásának megőrzése, erősítése a közösségépítés és a kultúra eszközeivel.

A könyvtár kiemelt feladatként kezeli a fogyatékkal élő, illetve a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok bevonását a könyvtárak mindennapi életébe, s ennek fő célja, hogy a kultúra és tájékozódás eszközeivel és lehetőségeivel javítsa e társadalmi csoportok életminőségét, versenyképességét, foglalkoztatásának lehetőségeit, s csökkentse a különböző társadalmi csoportok közötti digitális szakadékot.

A könyvtár a megfelelő infrastruktúra szinten tartásával és folyamatos fejlesztésével biztosítja a lakosság számára a lehetőséget a kulturális értékek befogadására, támogatja az élethosszig tartó tanulást, ezzel is hozzájárulva a kulturális esélyegyenlőséghez.

IV.3. Inspirálni

A FSZEK közkönyvtárként az információhoz való integrált hozzáférés biztosításával, személyes és közösségi élményeken keresztül, széles körű, differenciált eszközök kínálata révén sajátos inspirációt nyújt felhasználóinak, hidat teremt az egyes emberek és a lehetőségek között. Gyűjteményével, szolgáltatásaival, tereivel, kezdeményezéseivel, rendezvényeivel és szervezeti kultúrájával kreativitásra, alkotásra, fejlődésre, együttműködésre ösztönöz.

Segíti az információs műveltség megszerzését és az e-kultúra terjedését; fejleszti az olvasási készséget és a szövegértést; támogatja az élethosszig tartó tanulás megvalósulását.

Szerepet vállal az olvasáskultúra fejlesztésében, a könyvtárhasználat hagyományos és virtuális népszerűsítésében. Figyelmet fordít a régi és új olvasókra, használókra. Segíti a közösségi szolgáltatásokat és a közösségépítést. A tanulás életkortól független támogatásával hozzájárul az életminőség javításához.

Kultúraközvetítő intézményként közösségi teret biztosít – a szó hagyományos és virtuális értelmében egyaránt – az egyéni tanuláshoz, fejlődéshez, az egyéni kompetenciák fejlesztéséhez éppúgy, mint a mikroközösségek és nagyobb társadalmi csoportok együttműködéséhez, együttgondolkodásához – a társadalmi kohézió növelése érdekében.

V. Meghatározó értékeink

Tudás	<ul style="list-style-type: none">• Alapértéknek, a tudás, a fejlődés és az öröm forrásának tekintjük az olvasást, az információs, digitális műveltséget, s valamennyi rendelkezésére álló eszközzel segítjük annak elsajátítását, megszerzését.• Minden lehetőségünkre álló eszközzel támogatjuk az élethosszig tartó tanulást.
Hozzáférés	<ul style="list-style-type: none">• Elköteleztünk vagyunk a szellemi szabadság, valamint az információhoz és a szolgáltatásokhoz való kényelmes, nyílt hozzáférés mellett.
Felhasználó-központúság	<ul style="list-style-type: none">• Szolgáltatásainkat lehetőségeink szerint a felhasználók igényei és szükségletei szerint szervezzük, alakítjuk.• Napi működésünk és fejlesztéseink tekintetében is figyelünk olvasóink visszajelzéseire.
Minőség	<ul style="list-style-type: none">• Elköteleztünk vagyunk amellyel, hogy minőségi szolgáltatásokat nyújtson felhasználóinknak.• Munkatársaink munkájukat a legmagasabb szintű elvárásoknak megfelelően, tudásuk legjavát nyújtva végzik.
Egyenlőség	<ul style="list-style-type: none">• A lakosság széles körének, életkortól- és társadalmi helyzetétől függetlenül, egyenlő esélyű hozzáférést biztosítunk gyűjteményeinkhez, szolgáltatásainkhoz.• Hiszünk, hogy minden könyvtárhasználó egyedi és fontos, minden felhasználót ugyanazzal a figyelemmel, udvariassággal kezelünk.
Magánszféra védelme	<ul style="list-style-type: none">• Tiszteletben tartjuk felhasználóink információs igényeit és szükségleteit, bizalmasan kezeljük személyes adataikat, a felhasználók által keresett információt, illetve annak tartalmát.
Kreativitás, innováció, fejlődés	<ul style="list-style-type: none">• Felhasználóinkat olyan környezetben, gyűjteménnyel és szolgáltatásokkal várjuk, amelyek segítik a kreativitást, az innovációt, az egyén és a közösség fejlődését.• Tereink kialakításával és szolgáltatásainkkal támogatjuk a közösségi tanulást, munkát.
Együttműködés, partnerség	<ul style="list-style-type: none">• Hiszünk a partnerség erejében, ezért a legszélesebb intézményi és szakmai együttműködésre törekszünk hazai és nemzetközi szinten egyaránt.

VI. Stratégiai irányok, célok, kiemelt feladatok

A XXI. század könyvtára már nem pusztán kultúra- és értékközvetítő intézmény, hanem *közösségi hely*, ahol az emberek *fogyasztók*: olvasnak, tanulnak, szórakoznak, beszélgetnek és a *kreativitás helye*, ahol az emberek *kreátorok*: az információt újabb tartalmak létrehozására és saját kreativitásuk kifejezésére használják fel. Az előbbiként a könyvtár az élethosszig tartó tanulás és a társadalmi kapcsolatok színtere, az utóbbiként az (ön)kifejezés, a fejlődés, az együttműködés inspiráló helyszíne. A FSZEK a 2014-2020 közötti időszak stratégiai irányait és céljait úgy állította össze, hogy mindkét új funkcióját be tudja tölteni a jövőben.

VI.1. Gyűjteményfejlesztés, állománygazdálkodás

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kiemelt figyelmet fordít gyűjteményének fejlesztésére. Az egységes szerzeményezési és feldolgozási rendszer eredményeképpen a dokumentumok gyorsan, megjelenésüket követően szinte azonnal elérhetők a tagkönyvtárakban. A FSZEK az állománygazdálkodásban is ösztönzi a tagkönyvtárak közötti együttműködést.

Célok:

1. A minőségbiztosítás elveire épülő, korszerű, felhasználó-központú, tervszerűen és folyamatosan végrehajtott, minden típusú dokumentumra kiterjedő gyűjteménymenedzsment megvalósítása.
2. Rendszerszerű, a könyvtári rendszerhez igazodó állománymenedzsment működtetése, amely az ország könyvtárainak állományát egységes egészként tekinti, s azon belül biztosítja az információhoz való hozzáférés esélyegyenlőségen alapuló lehetőségét.
3. A rendelkezésre álló források lehető leghatékonyabb kihasználása.
4. Korszerű, a felhasználói igényeket, illetve a használatot figyelembe vevő állomány kialakítása, fenntartása.
5. Az egyedi könyvtár – egyedi közönség elvének érvényesítése az állományépítésben (tagkönyvtárak).
6. A FSZEK Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben való részvételének, illetve az ebből adódó feladatoknak mint szempontoknak az érvényesítése a gyűjteményfejlesztésben.
7. Az országos fejlesztésekhez (kiemelten az ELDORADO projekthez), illetve a hazai és a nemzetközi szakmai trendekhez kapcsolódni képes gyarapítási és feldolgozási tevékenység folytatása.
8. A Szociológiai Gyűjtemény minőségi gyűjteményfejlesztése, melynek révén, országos szakkönyvtárként, a szociológia tudásközpontjaként, jogszabály által előírt módszertani, tudományos, szolgáltató és archiváló feladatait magas színvonalon tudja ellátni.

Kiemelt feladatok:

1. Felhasználó-központú állománygazdálkodás. A használók, illetve a használók igényeinek és szükségleteinek felmérése, elemzése.
2. Tervszerűség, fenntarthatóság
 - 2.1. A központi beszerzés és feldolgozás folyamatos működtetése, a források monitoringja.

- 2.2. Az állománygyarapításra fordítható költségvetési források kiegészítő forrásainak felkutatása, használata.
3. Szakmai szabályzatok módosítása, korszerűsítése.
4. Digitális könyvtár
 - 4.1. A digitális könyvtár megvalósításával kapcsolatos feladatok felmérése, ütemezése, végrehajtása.
 - 4.2. Korszerűség a használt szabványok, formátumok tekintetében.
 - 4.3. E-dokumentumok (könyvek, folyóiratok) kiemelt gyűjtése, szolgáltatása.
 - 4.4. Az e-szolgáltatásokkal kapcsolatos adatvédelmi feladatok átgondolása, ütemezése, megvalósítása a személyiségi jogok védelme érdekében.
5. Az állomány teljes körű feltárásának folytatása.
6. Különgyűjtemények
 - 6.1. Kiemelt figyelem a különgyűjtemények állománygyarapítására és feltárására.
 - 6.2. Az országos szakkönyvtárak számára jogszabály által előírt állománygyarapítási és feldolgozási előírások betartása.
 - 6.3. Az országos könyvtári rendszer működéssel kapcsolatos egyezmények figyelembe vétele a szakkönyvtári állománygyarapításban.
 - 6.4. A helytörténeti és muzeális különgyűjteményi részek szakszerű megőrzéséhez szükséges könyvtártechnológiai keretek tartós biztosítása.
7. Részvétel az országos metaadat- és dokumentumszolgáltató együttműködésekben.

Kapcsolódó feladatok:

1. Időszakos állomány- és forgalomelemzések, illetve az egyes példányok kihasználtságának mérésére irányuló rendszeres vizsgálatok lefolytatása a tervszerű gyarapítás és csökkentés támogatása érdekében.
2. A szépirodalmi művek (különös tekintettel a gyerekirodalomra és a sikerkönyvekre) lehetőség szerint nagyobb példányszámban történő beszerzése.
3. Az AV dokumentumok gyarapításának újragondolása.
4. A *Gyűjtőköri szabályzat* módosítása, megújítása, szükség szerinti, a változásokat és a felhasználói igényeket figyelembe vevő módosítása.
5. Plusz példányok vásárlása a Központi Könyvtár számára a könyvtár főgyűjtőkörébe tartozó tudományterületeken (általános művek, filozófia, pszichológia, vallás, a társadalomtudományok, irodalomtudomány, művészetek, történelem) az ODR feladatok ellátása érdekében.
6. Az *Állományellenőrzési szabályzat* módosítása.
7. A *Kezelési és ügyviteli szabályzat* módosítása.
8. E-könyvek gyűjtése, szolgáltatásba állítása; használatuk rendszeres monitoringja.
9. Digitális vagy digitálisan is megjelenő folyóiratok kiemelt gyűjtése, szolgáltatásba állítása; használatuk rendszeres monitoringja.
10. A szociológia magyar és nemzetközi szakirodalmának gyűjtése, szakbibliográfiai számbavétele; szak- és tudományos adatbázisok előfizetése; szakterületi elektronikus könyvtár gyarapítása.
11. Adat-archiválási rend kialakítása.
12. Egységes keresőfelülettel rendelkező integrált tudásbázis létrehozása a FSZEK gyűjteményébe tartozó dokumentumokból, s a hozzájuk kapcsolódó katalógus-adatokból.
13. Az e-dokumentumok (könyvek, folyóiratok, adatbázisok) és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások promóciójának erősítése.

14. Adatbázis-konverziók lezárása.
15. A KÖZTAURUSZ-tárgyszórendszer fokozatos bevezetése.
16. Részvétel a magyar szakfolyóiratok analitikus szakbibliográfiai tartalomjegyzékeit feltáró adatbázis (MATARKA) és az országos gyűjtőkörű cikkadatbázis (HUMANUS) építésében.

VI.2. Hozzáférés

A XXI. század bibliotékája olyan intézmény, amely az ismeretekhez való hozzáférést a felhasználói igényeknek megfelelően, differenciáltan, az esélyegyenlőség alapkövetelményének eleget téve képes mindenki számára kínálni és biztosítani. Sokszínű kínálatához a felhasználó hagyományos és virtuális módon, időtől és távolságtól függetlenül juthat hozzá.

Célok:

1. A nemzeti és az egyetemes kulturális értékek sokoldalú bemutatása és közvetítése.
2. A nemzeti kulturális örökséghez való hagyományos és virtuális hozzáférés biztosítása.
3. A könyvtári forrásokhoz való hozzáférés fejlesztése.
4. A beiratkozott, a könyvtárat rendszeresen (hagyományosan és/vagy távhasználattal) használó olvasók számának növelése.
5. Országos szakkönyvtárként
 - 5.1. A társadalomtudományok és a szociológia területén a tanulás, az oktatás és a tudományos kutatás támogatása.
 - 5.2. Részvétel a tudományos információkhoz való hozzáférés biztosításában, az információk elektronikus szolgáltatásában.

Kiemelt feladatok:

1. Részvétel a közérdekű- és közhasznú információk, az online kormányzati és önkormányzati szolgáltatások könyvtári hozzáféréseinek biztosításában.
2. Részvétel az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer működtetésében.
3. Részvétel a társadalmilag hátrányos helyzetű rétegek esélyegyenlőségének biztosításában.
4. A mozgásukban korlátozott, hátrányos helyzetű lakosok kiszolgálása.
5. A Corvina integrált rendszer folyamatos fejlesztése az információs forrásokhoz, illetve a velük kapcsolatos adatokhoz való hozzáférés lehetőségeinek szélesítése érdekében.
6. Az e-világhoz (tartalomhoz és eszközhöz) való hozzáférés segítése valamennyi budapesti számára.
7. Szakkönyvtári feladatok
 - 6.1. Nyitás a tudományos közösség felé; hatékony részvétel a nyitott tudomány világában.
 - 6.2. A tudományos publikációkhoz és az adatokhoz való hozzáférés kibővítése.
8. Felhasználói képzések.

Kapcsolódó feladatok:

1. Speciális szolgáltatási csomagok kidolgozása, bevezetése a könyvtárat rendszeresen igénybe vevő „törzsolvasók” számára.
2. Az együttműködés formáinak kidolgozása a hátrányos helyzetűekkel foglalkozó, őket segítő intézményekkel, szervezetekkel.

3. A társadalomtudományi (szociológiai) tárgyú *open access folyóiratok* szolgáltatásba állítása, a könyvtári portálon való elérhetővé tétele.
4. Felhasználói képzések szervezése (Internet-használat, információkeresés, eszközhasználat, adatbázis-használat stb.)

VI.3. Szolgáltatásfejlesztés

A közkönyvtári szolgáltatások kialakítását és fejlesztését alapvetően mindig a helyi közösség könyvtári-információs igényei, szükségletei és elvárásai határozzák meg. A szolgáltatásokat úgy kell kialakítani és továbbfejleszteni, hogy folyamatosan reflektáljanak a társadalomban végbemenő változásokra. A szolgáltatásfejlesztés kulcsszavai a használói igényekre való rugalmas reagálás; az egyszerűség; a proaktivitás; a korszerűség, hatékonyság, felhasználó-központúság hármass elvárása; s az akadálymentesség – minden tekintetben.

Célok:

1. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár magas minőségű, hatékony szolgáltatásaival tovább erősítse pozícióját Budapest meghatározó közgyűjteményeként, kultúraközvetítő intézményeként.
2. Erősödjön a könyvtár általános szolgáltatási minősége.
3. Korszerű, felhasználó központú szolgáltatások biztosítása, fejlesztése.
4. A szolgáltató attitűd megerősítése, a minőségbiztosítás követelményeinek megfelelő szolgáltatási rendszer működtetése.
5. A könyvtár szolgáltatásaival segítse a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek, csoportok kultúrához, információhoz való hozzáférését, s ezzel társadalmi, munkaerőpiaci (re)integrációját.

Kiemelt feladatok:

1. Felhasználói elégedettségi és attitűdvizsgálatok.
2. Nagyvárosi könyvtári ellátás működtetése, az ezt támogató szolgáltatások biztosítása, innovatív fejlesztése.
3. A szolgáltatási rendszer rendszeres felülvizsgálata, szükség szerinti módosítása. Komplex szolgáltatásfejlesztés.
4. Személyre szabott szolgáltatások rendszerének kialakítása.
5. A legkorszerűbb technológiák, eszközök lehetőség szerinti alkalmazása a szolgáltatásokban.
6. A szolgáltatások hagyományos és virtuális akadálymentesítése.
7. Adminisztratív akadálymentesítés.
8. A hagyományos és virtuális tájékozódás, tájékoztatás eszközeinek megismertetése a könyvtárhasználókkal.
9. Olvasóbarát szolgáltatások megerősítése és továbbfejlesztése.

Kapcsolódó feladatok:

1. A FSZEK-hálózat szolgáltatási rendszerének, kínálatának áttekintése, az ingyenes és térítéses szolgáltatások arányának, kiegyenlítésük lehetőségeinek, a szolgáltatások igénybevételének vizsgálata.
2. Az e-könyvek és e-folyóiratok szolgáltatási rendbe állítása, kölcsönzési lehetőségek megteremtése.
3. Mobilalkalmazások, az információkeresés elsajátítását segítő játékok, alkalmazások kifejlesztése.
4. Olvasásnépszerűsítő és a digitális műveltség fejlődését, terjedését segítő hagyományos és virtuális szolgáltatások kialakítása, szolgáltatási rendbe állítása.
5. A kényelmi alapú szolgáltatások körének lehetőség szerinti bővítése (l. házhoz szállítás, gyermekfelügyelet stb.)
6. A közkönyvtári szolgáltatásokhoz való fizikai hozzáférés lehetőségét biztosító átalakítások, beruházások megvalósítása (l. rámpák, önműködő ajtók, akadálymentes folyosók és terek, könnyen használható bútorok és megfelelő világítás, jól látható és olvasható feliratok stb.).
7. A közkönyvtári szolgáltatásokhoz való intellektuális és virtuális hozzáférés lehetőségeinek szélesítése (l. alternatív formátumú információs források, Braille-írással készült könyvek, hangoskönyvek, digitális fájlok stb. elérhetővé tétele, illetve a használatukhoz szükséges speciális eszközök és szoftverek biztosítása).
8. Távszolgáltatások mind szélesebb körének bevezetése
 - 8.1. Távbeiratkozás, (elektronikus) másolatkérés és fizetés, előjegyzés távfizetéssel.
 - 8.2. Távfoglalási szolgáltatás bevezetése távfizetéssel.
 - 8.3. E-mail értesítés a lejárat napján.
 - 8.4. Bankkártyás fizetés lehetősége (POS-terminálok) a Központi Könyvtárban és a hálózatban.
 - 8.5. Egységes, minden szolgáltatás teljesítésére alkalmas fényképes kártyarendszer bevezetése.
9. Önkiszolgáló szkennerek üzembe állítása – lehetőségek vizsgálata, szolgáltatási modell kialakítása.
10. *Self-publishing* szolgáltatás kialakításához szükséges feltételek vizsgálata, megteremtése.
11. A könyvtár szociális funkcióját, feladatainak ellátását segítő, a megfelelő kormányzati, önkormányzati és szakmai szervezetekkel való együttműködésen alapuló szolgáltatások bevezetése.
12. A közösségi tevékenységeket elősegítő, támogató szolgáltatások kialakítása.
13. A rendezvénykínálat felhasználói igény szerinti bővítése, módosítása.
14. Egy új típusú rendezvénykínálat kialakítása: rendszeres kulturális, irodalmi, színházi és zenei rendezvények szervezése (Ötpacsirta Szalon).

VI.4. Komplex digitális könyvtári szolgáltatási rendszer

Az infokommunikációs hálózatok, eszközök, szolgáltatások és kompetenciák egyre jelentősebben járulnak hozzá az állampolgárok életminőségének, a vállalkozások versenyképességének és az állami működés hatékonyságának javulásához. A könyvtárak, ezen belül is a közkönyvtárak elsődleges szerepet kell, hogy játsszanak a „digitális befogadás” megvalósításában, a digitális műveltség megszerzésének támogatásában.

A FSZEK ehhez tartalmat, információs technológiát, hagyományos és virtuális szakmai segítséget, illetve képzést egyaránt kínál Budapest valamennyi polgára számára.

Célok:

1. A hagyományos könyvtári szolgáltatások és az információs technológia integrációja, a virtuális könyvtár folyamatos megújulásának biztosítása.
2. A digitális könyvtári funkciók integrálása a szolgáltatási rendbe.
3. Egységes digitális szolgáltatási politika kialakítása.
4. Az élethosszig tartó tanulás támogatása használó-képzéssel a főváros több pontján elérhető tagkönyvtári oktatóhelyeken.
5. Esélyegyenlőség biztosítása.

Kiemelt feladatok:

1. Digitális könyvtár kialakítása
 - 1.1. E-dokumentumok beszerzése, licencelése.
 - 1.2. E-dokumentumok előállítás.
 - 1.3. E-dokumentumok tárolása (raktározása).
2. E-dokumentumok szolgáltatása
 - 2.1. Hozzáférésük biztosítása az integrált könyvtári rendszeren keresztül, beleértve a jogkezelést is.
 - 2.2. Pénzügyi alapok megteremtése, önfinanszírozó szolgáltatási rendszer kialakítása.
3. Az integrált könyvtári rendszer távhasználati moduljának megújítása.
4. Digitális eszközpark biztosítása (mobileszközök, e-dokumentum-olvasók és távoli eléréshez szükséges szoftverek).
5. A digitális hozzáférést biztosító eszközök közösségi megosztása.
6. Felhasználói képzések.

Kapcsolódó feladatok:

1. Informatikai fejlesztések – hardver, szoftver
 - 1.1. Informatikai eszközpark tervszerűen ütemezett cseréje.
 - 1.2. A hálózati kapcsolat gyorsaságának és biztonságának javítása, megújítása.
 - 1.3. A szerverpark bővítése, folyamatos karbantartása, a bővülő távszolgáltatási igények kielégítése.
 - 1.4. Felolvasógépek biztosítása valamennyi tagkönyvtárban (l. 17. sz. melléklet).
 - 1.5. Az integrált könyvtári rendszer megbízható működésének biztosítása.
 - 1.6. A felhő alapú technológiai és kapcsolódó szolgáltatások bevezetése SaS (Software as Service) megoldással a Corvina integrált könyvtári rendszerben.
 - 1.7. Az Office 365 felhő alapú levelező- és csoportmunka rendszer bevezetése a könyvtári, a támogatói és a pénzügyi-gazdasági feladatok ellátása hatékonyságának növelése érdekében.
 - 1.8. A könyvtárlátogatók saját eszköz-használatának további támogatása.
2. A könyvtár portáljának folyamatos megújítása, fejlesztése.
3. Digitális dokumentum-kezelés
 - 3.1. A gyűjtőköri szabályzat megújítása különös tekintettel az e-dokumentumokra és adatbázisokra.

- 3.2. Digitális dokumentumraktár kialakítása.
4. Digitális dokumentumok előállítása
 - 4.1. Egyedi gyűjteményegységek, unikális dokumentumok folyamatos, tervszerű digitalizálása.
 - 4.2. Állományvédelmi vagy egyéb kezelési okokból szükséges másolatok egyedi döntéseken alapuló digitalizálása.
 - 4.3. Használói megrendelések kielégítése; a másolatok beépítése a digitális könyvtárba.
 - 4.4. A közgyűjtemények közötti munkamegosztáson vagy projekteken alapuló, eseti vagy időszakos digitalizálások eredményeinek hasznosítása, különös tekintettel az ELDORADO rendszerre.
5. A digitalizált objektumok elektronikus másolatának, illetve az azonosításához szükséges metaadatoknak nyilvántartási és archiválási célból való megküldése a nemzeti könyvtárnak (ELDORADO).
6. Hozzáférés biztosítása – szolgáltatási politika kialakítása
 - 6.1. Széleskörű hozzáférés biztosítása a saját és más szervezetektől, szolgáltatóktól vásárolt elektronikus tartalmakhoz.
 - 6.2. E-dokumentumok kölcsönzése.
 - 6.3. Jogi és pénzügyi szempontból differenciált letöltési lehetőségek biztosítása.
 - 6.4. Rendelkezés a könyvtár által digitalizált, s az ELDORADO rendszerbe beküldött digitális objektumok hozzáférési, felhasználási jogairól.
 - 6.5. Platformok, eszközök változásainak követése.
 - 6.6. Távolról megrendelhető és távfizetéssel rendezhető eseti másolatszolgáltatás.
 - 6.7. Helyi másolatszolgáltatási rendszer megújítása (önkiszolgáló eszközök használati lehetőségei és a digitális másolatkészítő szolgáltatás kombinációja).
 - 6.8. Kiskorúak védelmét biztosító szoftverek alkalmazása.
7. A hazai és nemzetközi tartalommegosztó rendszerekhez való csatlakozás feltételeinek megteremtése, kidolgozása (ELDORADO projekt, Europeana, MaNDA stb.) .
8. Jogkezelés, díjpolitika, pénzügyi szolgáltatások
 - 8.1. A jogkezelés felelősségi, nyilvántartási és ügyviteli rendszerének kialakítása; rendszeres szakértői felülvizsgálat.
 - 8.2. Érdekképviselő a rendszer működését gátló külső feltételek megváltoztatásáért.
 - 8.3. A digitális tartalomszolgáltatás használatának, díjazásának, adminisztrációjának egységes rendszerbe foglalása
 - 8.4. A fizetőképes kereslet alakulására és a közkönyvtárak társadalmi küldetésére egyaránt tekintettel levő, differenciált és rugalmas díjpolitika, és ennek változásait gyorsan követő programok alkalmazása.
9. Az integrált könyvtári rendszer folyamatos fejlesztése, bővítése
 - 9.1. A digitális könyvtári rendszert támogató programok és a hagyományos munkafolyamatokat támogató szoftverek egységes rendszere, párhuzamos műveletek kiszorítása.
 - 9.2. Az elektronikus ügyintézés támogató portál-rendszer biztosítása (ügyfélkapu)
10. A digitális hozzáférést biztosító eszközök közösségi megosztása
 - 10.1. Ingyenes helyi internet (wifi).
 - 10.2. Számítógépek helybeni hozzáférése.
 - 10.3. Mobil-eszközök kölcsönzése.
11. A felhasználók saját eszköz-használatának támogatása.

VI.5. Olvasásra nevelés, oktatás, digitális írástudás

Az olvasásnépszerűsítés, olvasóvá nevelés mindig is a közkönyvtári alapfeladatok közé tartozott. Az infokommunikációs társadalomban való aktív, hatékony részvétel azonban olyan új készségek elsajátítását is megköveteli, amelyek a legszorosabb értelemben függenek össze a számítógépek, az IKT eszközök és tartalmak használatával. Az információs társadalomban elengedhetetlen az ún. digitális írástudás elsajátítása, ismerete, mely alatt elsősorban a digitális eszközök mindennapi használatát, alkalmazását, a digitális környezetben végzett tevékenységet, a különböző médiumok olvasását, valamint az ezek segítségével történő kommunikációt értjük. Megszerzésének biztosítása az egyik legújabb könyvtári alapfeladat, melyet valamennyi társadalmi csoport és korosztály számára elérhetővé kell tenni.

Célok:

1. A fővárosiak mind nagyobb számának ösztönzése az olvasásra, a könyvek szeretetére, a kulturális szolgáltatások igénybevételére.
2. A tudás megszerzésére ösztönzés a tanuláshoz, az információhoz és a helyi értékekhez való hozzáférés biztosítása révén.
3. A korai írás-olvasástudás, az élethosszig tartó tanulás és a civil részvétel támogatása.
4. A digitális írástudás és műveltség megszerzéséhez való lehetőségek széles körének biztosítása valamennyi budapesti számára.

Kiemelt feladatok:

1. Az olvasás népszerűsítése, rendszerszerű olvasásfejlesztési projektek és egyedi olvasási akciók kidolgozása; részvétel az ilyen jellegű országos programokban, kampányokban.
2. Könyvtárhasználati, olvasásnépszerűsítő programok kidolgozása, megvalósítása óvodások, kisiskolások és pedagógusaik számára.
3. A digitális írástudás megszerzésének segítése a különböző korosztályoknál.
4. Speciális felhasználói képzések felnőtteknek a digitális írástudáshoz szükséges készségek elsajátításának támogatására (információs források, információkeresés, információkereső eszközök, a megszerzett információ értékelése, felhasználása, alkalmazása, a hivatkozás és a közzététel stb.).
5. Meghatározó és differenciált szerepvállalás és segítségnyújtás az élethosszig tanuláshoz különböző korosztályoknak.
6. Kapcsolatépítés és közös programok köz- és felsőoktatás intézményekkel, szakmai szervezetekkel, pedagógusokkal, felnőttképzési szakemberekkel egyedi megállapodások és programok alapján.
7. Módszertani segédletek összeállítása.

VI.6. A könyvtár mint közösségi tér

A FSZEK „harmadik helyként” továbbra is biztosítja használóik számára a találkozás, a közös tanulás és a művelődés kényelmes, barátságos körülményeit. A használók helyi igényeinek figyelembe vételével alakítjuk vagy változtatjuk meg a környezetet.

Célok:

1. Olyan közösségépítő könyvtárak, funkcionális, de mégis vonzó, kényelmes és biztonságos könyvtári terek kialakítása, melyek
 - találkozási pontként szolgálnak a környéken élők számára;
 - közelebb hozzák egymáshoz a különböző korosztályokat és érdeklődési körű embereket;
 - elősegítik különböző csoportok kialakulását;
 - egyéni tanulásra és közösségi (projekt)tevékenységre egyaránt alkalmasak.
2. Új felhasználói csoportok bevonása a könyvtárba (pl. újságírók, start-up vállalatok).
3. A könyvtárak kulturális központ jellegének erősítése.

Kiemelt feladatok:

1. Korszerű, az elérendő célt szolgáló könyvtárak, könyvtári terek kialakítása a lehetőségek függvényében (megközelíthetőség, átrendezés, bútorozás, büfé stb.).
2. Az egyes tagkönyvtárak nyitva tartási idejének és szolgáltatási portfóliójának a helyi felhasználók igényeihez való igazítása.
3. Csoportos tanulásra, projekt munkára alkalmas helyiségek, terek (*information commons, learning commons, inspiration lab*) kialakítása a nagyobb könyvtárakban.
4. *Co-working* tevékenységre, csoportos munkavégzésre alkalmas terek létrehozása a nagyobb könyvtárakban.
5. Lehetőség szerint idényjellegű szolgáltató helyek kialakítása.
6. Rendezvénykínálat folyamatos frissítése a felhasználói igények és visszajelzések alapján.
7. Új szolgáltatás: az *Ötpacsirta Szalon* kulturális központ és rendezvénysorozat kialakítása, bevezetése.
8. Alternatív finanszírozási formák bevonása közösségi tér-fejlesztésbe.

VI.7. Együttműködés, partnerség

A FSZEK céljai elérése, feladatai magas színvonalú ellátása érdekében a legszélesebb intézményi és szakmai együttműködésre törekszik hazai és nemzetközi szinten egyaránt.

Célok:

1. Célunk a feladatmegosztáson alapuló együttműködés az oktatási-kulturális rendszer szereplőivel, törekedve az ellátórendszerek párhuzamosságainak csökkentésére. Különös figyelmet fordítunk a kapcsolattartásra az oktatási rendszerrel.
2. A FSZEK őrizze és erősítse meg szerepét a hazai közkönyvtári ellátásban, a felső-, a köz- és felnőttoktatásban, a társadalom- és a helytörténeti kutatásban.

Kiemelt feladatok:

1. Együttműködés a főváros kulturális intézményeivel (feladatmegosztás keretében), különös tekintettel a budapesti közgyűjteményekkel történő kooperációra.
2. A helyi, kerületi közművelődési, közgyűjteményi intézményekkel, civil szervezetekkel való közös munka támogatása.

3. A nagykövetségekkel, kulturális intézetekkel való együttműködés, közös programok megvalósításának folytatása.
4. Részvétel és szerepvállalás a hazai szakmai szervezetek munkájában, a könyvtárügyet érintő kérdések megoldásának elősegítésében.
5. A szakmai kapcsolatok ápolása, megújítása a határon túli magyar könyvtárakkal.
6. A nemzetközi könyvtárügy területén, a kétoldalú kapcsolatok mellett, részvétel a nagyvárosi könyvtárak szervezetében, együttműködésében.
7. Országos tudományos szakkönyvtárként a hazai és nemzetközi szakkönyvtárakkal, szervezetekkel való szorosabb szakmai kapcsolatok kiépítése.

VI.8. Minőségbiztosítás

Minőségi gyűjtemény, minőségi szolgáltatások, minőségi könyvtár kizárólag akkor valósítható meg, ha a szervezet működésének teljességét – tervezéstől az irányításon és a megvalósításon át az értékelésig – a minőség alapkövetelménye határozza meg.

Célok:

1. A *Minősített Könyvtár* cím elnyerése a stratégiai időszakban.
2. A kiemelt feladatok megvalósítása, a szakmai területek megújítása, a szolgáltató attitűd megerősítése, a szolgáltatási rendszer működtetése a minőségbiztosítás követelményeinek megfelelően.

Kiemelt feladatok:

1. Használati elégedettség felmérés elvégzése, elemzése.
2. A könyvtári folyamatok szabályozásának felülvizsgálata és fejlesztési irányainak kijelölése.
3. Teljesítménymutatók, statisztikai adatok elemzése és továbbgondolása.
4. A kurrens helyzet felmérése, a konkrét feladatok és a minőségi célok, a minőségi politika megfogalmazása.

Kapcsolódó feladatok:

1. A minőségbiztosítással kapcsolatos feladatok számba vétele; ütemterv felállítása, felelősök kijelölése.
2. Tájékozódás a hazai és nemzetközi könyvtári minőségbiztosítási gyakorlatokról; *best practices* összegyűjtése, adaptálhatóságuk vizsgálata.
3. A könyvtári munkafolyamatok modellezése, párhuzamosságok, duplikációk feltárása; racionalizálás, hatékonyságnövelés.
4. Az eddig használt könyvtári teljesítménymutatók vizsgálata, átgondolása, szükséges korrekciók elvégzése.
5. Elégedettségi vizsgálatok elvégzése a könyvtárhasználók körében – állomány, szolgáltatások, személyzet.
6. A szükséges és rendelkezésre álló erőforrások felmérése, újak lehetőség szerinti bevonása.

VI.9. PR, marketing

Az, hogy egy könyvtár mennyire működik jól, hatékonyan, nem pusztán a mérőszámok és a tények alapján ítéltetik meg, hanem az intézmény kommunikációja alapján is. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár számára kiemelkedő fontosságú a következő időszakban a könyvtár pozitív fenntartói és társadalmi megítélésének további erősítése. A figyelem támogatókat, lehetőségeket hozhat az intézménynek, s segíti a könyvtár általános stratégiai céljainak elérését is.

A sikeres intézményi kommunikáció egy széles körű, tudatos, tervezett, szervezett és irányított kapcsolattartást jelent egyrészt a könyvtár valós és potenciális használóival, másrészt pedig az intézmény működésében érintett intézményrendszerrel, az úgynevezett *stakeholder*-ekkel. Ez utóbbiba mindazok a személyek, szervezetek, intézmények beletartoznak, akikkel/amelyekkel a könyvtár mindennapi tevékenysége során kapcsolatba kerül, akik/amelyek a szervezet tevékenységéhez kapcsolódnak (fenntartó, kerületi önkormányzatok, munkatársak, beszállítók, sajtó stb.). Hatékony belső kommunikációval pedig tervezetten, folyamatosan, irányítottan és ellenőrizetten biztosíthatjuk a munkatársak tájékoztatását, erősíthetjük lojalitásukat, s a szervezeten belüli összetartozás érzését.

Cél:

1. A könyvtárat ténylegesen és virtuálisan használók körének szélesítése, a könyvtár gyűjteményeit és szolgáltatásait rendszeresen igénybevevők számának növelése.
2. A FSZEK újrapozicionálása, szerepének megerősítése Budapest kulturális intézményrendszerében, kulturális életében, a főváros közgyűjteményi rendszerében.
3. A FSZEK mint intézmény, közkönyvtári hálózat, illetve gyűjteményének, szolgáltatásainak és működésének hatékony bemutatása, megismertetése, használatának ösztönzése a budapesti lakosok között.
4. A könyvtár és a könyvtárosok pozitív társadalmi megítélésének erősítése a kerületi és országos médiában, illetve a társadalomban.
5. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár helyének és szerepének erősítése a magyar könyvtári és információs világban; a könyvtár tevékenységeivel a hazai és nemzetközi szakmai közösség részeként, mértékadó elemeként jelenjen meg.
6. A könyvtáron belüli belső kommunikációs tevékenység révén a munkatársaknak az intézmény stratégiai céljaival és a célok eléréséhez szükséges lépések megtételével való azonosulásának elősegítése; a szervezeten belüli vertikális és horizontális irányú információáramlás javítása – különös tekintettel a tagkönyvtári hálózatra; a munkatársak motivációja erősítése; a vezetők, tagkönyvtárak, szervezeti egységek és a munkatársak közötti együttműködés hatékonyságának fokozása.

Kiemelt feladatok:

1. A stratégiai ciklusra vonatkozó kommunikációs terv kialakítása.
2. Az érintettekkel és a felhasználókkal való kommunikáció erősítése, a kapcsolatok szorosabbra fűzése.
3. A belső kommunikációs tevékenység újragondolása, erősítése.
4. Az arculat újragondolása (olvasójegytől a portálig); további lehetőségek feltárása a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár mint brand kihasználásában (shop, ajándéktárgyak).
5. A könyvtár „láthatóbbá” tétele a budapesti lakosság számára; modernebb könyvtárkép közvetítése a fiatal korosztályoknak.

6. A könyvtár jelenlétének erősítése a főváros és a kerületek közéletében.
7. Helyi, kerületi együttműködések, partnerségek erősítése, megújítása, kialakítása.
8. Széles körű rendezvényszervezési tevékenység folytatása.

Kapcsolódó feladatok:

1. Éves kommunikáció munkaterv kidolgozása.
2. Az olvasóbarát, beiratkozást ösztönző, könyvtárhasználatot népszerűsítő marketing akciók folytatása, lehetőség szerinti megújítása.
3. A FSZEK hagyományos értékeit, egyediségét, korszerű állományát és szolgáltatásait bemutató kampányok lebonyolítása.
4. Kampány az e-források, adatbázisok megismertetése, népszerűsítése érdekében.
5. Kapcsolatok erősítése és kiépítése a kerületi önkormányzatokkal, művészekkel, a kerület kulturális szereplőivel.
6. Kapcsolódás nagy fővárosi rendezvényekhez; részvétel kerületi rendezvényeken; beiratkozási akciók, programok.
7. A kerületi kártyákhoz kapcsolódó könyvtári kedvezmények rendszerének kidolgozása.
8. Médiafelelősök rendszerének kialakítása a PR tevékenység jobb koordinációja és hatékonyabbá tétele érdekében.
9. A könyvtár közösségi oldalakon való jelenlétének újragondolása, fejlesztése, erősítése. A web2.0 eszközök hatékonyabb kihasználása.
10. A törzsolvasók, rendszeres könyvtárhasználók megbecsülésére irányuló program kidolgozása. Pártoló tagság, egyéni támogatók rendszerének kialakítása.
11. Rendszeres felhasználói és munkatársi elégedettségi felmérések.

VI.10. Szervezetfejlesztés; emberi erőforrás menedzsment

A hatékony működés, a minőségi szolgáltatások alapja a hatékony szervezet, amely csak tervszerű, a szervezet egészére kiterjedő, felülről szervezett, a szervezet hatékonyságának és életképességének növelését célzó szervezetfejlesztés révén valósítható meg. A szervezetet érintő változási folyamatok pedig akkor sikeresek, ha azokat jól szervezett emberi erőforrás menedzsment rendszerek, folyamatok is támogatják.

Cél:

1. A folyamatosan változó használói igényekre rugalmasan reagáló szervezet létrehozása.
2. A rendelkezésre álló erőforrások racionális, gazdaságos felhasználása.
3. A könyvtár mint szervezet hatékonyságának és alkalmazkodóképességének, rugalmasságának növelése, problémamegoldó képességének fejlesztése.
4. Áttekinthetőbb, átjárhatóbb szervezet létrehozása. A szervezeti szintek (központi egységek, régiók és tagkönyvtárak) közötti összhang megteremtése, fejlesztése; a folyamatok, rendszerek javítása.
5. A szakmai színvonal megújítása; hatékonyságnövelés.
6. Megújulás, tanulás, kreatív megoldások kidolgozása; egyén és csoport párhuzamos fejlesztése.

Kiemelt feladatok:

1. A szervezet irányítási modelljének átgondolása a tapasztalatok alapján, a hatékonyság, az eredményesség, a takarékoság figyelembe vételével.
2. Egy új teljesítményértékelési, teljesítménymenedzsment rendszer bevezetése.
3. A csapatmunka és az együttműködés javítása.
4. A munkatársak képzése, továbbképzése; a továbbképzés feltételrendszerének megteremtése.
5. Szakmai utánpótlás biztosítása.
6. Belső kontrollrendszer érdekében kialakított folyamatrendszer működtetése: az intézmény feladatait szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan és eredményesen lássa el, megvédje erőforrásait a veszteségektől, károktól.

Kapcsolódó feladatok:

1. Könyvtárosi életpálya modell kidolgozásának és bevezetésének kezdeményezése az Emberi Erőforrások Minisztériumánál a szakmai szervezetekkel való együttműködésben.
2. A szakmai minősítési, teljesítési rendszer és az előmeneteli rendszer megújítása egy kiszámítható jövőkép érdekében.
3. A juttatások, elismerések rendszerének továbbfejlesztése a differenciáltság elvének megerősítésével.
4. A stratégiai ciklusra vonatkozó és éves képzési tervek kidolgozása.
5. A munkatársak rendszeres továbbképzésének lehetőség szerinti támogatása a szakmai megújulás, a szemléletformálás, a fejlődés érdekében.
6. Belső továbbképzések szervezése
 - 6.1. Képzések, tréningek (informatika, kommunikáció, érzékenyítő tréning, ügyfélszolgálati tréning, konfliktuskezelés, csapatépítés, előadói képességek fejlesztése).
 - 6.2. Szakmai beszámolók, beszélgetések, tapasztalatcserék.
 - 6.3. Módszertani anyagok összeállítása.
7. Szakmai rendezvényeken, konferenciákon, külföldi csereprogramokban való részvétel és szakmai publikálás ösztönzése.
8. Gyakornoki rendszer kidolgozása és bevezetése a képzőhelyekkel való együttműködésben,
9. Fiatal munkatársak motiválása, helyzetbe hozása, önálló feladatokkal való megbízása.
10. Önkéntesség kiterjesztése.
11. Rendszeresen működő munkabizottságok támogatása a szakmai feladatok áttekintésére, munkacsoportok létrehozása új problémák kezelésére.
12. A Kollektív Szerződés megújítása közösen a szakszervezettel.
13. A belső kontrollrendszer elemeinek folyamatos működtetése, fejlesztése.
 - 13.1. Belső szabályzatok és utasítások kiadása, felülvizsgálata - világos szervezeti struktúra, egyértelmű felelősségi, hatásköri viszonyok és feladatok.
 - 13.2. Kockázatelemzés; feladatok meghatározása, a kockázatok csökkentését vagy megszüntetését célzó tevékenységek végrehajtása.
 - 13.3. Folyamatba épített előzetes, és utólagos vezetői ellenőrzés, amely biztosítja a pénzügyi kihatású döntések gazdaságossági, hatékonysági és eredményes szempontú megalapozottságát, szabályszerűségét.
 - 13.4. Folyamatos és eseti értékelés, elemzés.

VI.11. Hálózatfejlesztés

Az elmúlt időszak racionalizálási törekvései és fejlesztései következtében a FSZEK-hálózat rendszerszerűen, egységes szolgáltatási struktúraként működik. A működőképesség megőrzése és a szolgáltatások magas szintű biztosítása, fejlesztése érdekében folytatni kell a racionalizációt, s erősíteni kell az irányítási-igazgatási szervezet hatékonyságát.

A hálózatfejlesztés egyszerre jelenti a Központi Könyvtár és a 49 tagkönyvtár fejlesztését, a megváltozott felhasználói igények szerinti újragondolását, szükség szerinti integrációját, valamint a központi szolgáltatások (szerzeményezés és feldolgozás; informatika) megerősítését.

A palota-könyvtár rekonstrukciója óta eltelt közel 15 év, a működésben, szolgáltatásban szerzett tapasztalatok és a megváltozott olvasói elvárások szükségessé teszik a Központi Könyvtár működésének újragondolását, a gyűjteményrészek és szolgáltatások integrációját.

A könyvtár kultúraközvetítő és közösségépítő, egyben integráló és inspiráló szerepének megerősödése ugyanakkor megkívánja, hogy a FSZEK aktívabban, kezdeményezőbben, a kulturális rendezvények minden eddiginél szélesebb kínálatával vegyen részt Budapest kulturális életében, lehetőségei szerint támogassa a tehetséges, fiatal művészeket, s lehetőséget kínáljon a hagyományos és modern kulturális értékek bemutatására, bemutatkozására.

Az épületrekonstrukciók, könyvtárépítések és létesítések pénzügyi forrása a könyvtárépületek eladásából származó bevételek visszaforgatása, a fenntartó fővárosi önkormányzat céltámogatása, az érintett kerületek támogatása, esetleges pályázati lehetőségek.

Célok:

1. Egységes könyvtári szolgáltatás-fejlesztés.
2. A tagkönyvtári hálózat egységes rendszerben való kezelése és fejlesztése.
3. A területi elvnek való megfelelés követelményének teljesítése.
4. A többfunkciós könyvtár elvének megfelelő követelmények megvalósítása, működtetése.
5. Az olvasók megváltozott igényeit, jelentősen átalakult tájékozódási, tanulási, feladatmegoldási szokásait, a közösen, közösségben végzett tanulás, munka gyakorlatát figyelembe vevő könyvtárak, terek létrehozása, működtetése.

Kiemelt feladatok:

1. Az egyes könyvtári egységek funkcióinak, szolgáltatásainak elemzése.
2. A Központi Könyvtár működésének, szolgáltatásainak, tereinek újragondolása, újrászervezése.
3. A Pálffy-palota funkciójának és tereinek újragondolása, újjászervezése.
4. Az Ötpacsirta Szalon kulturális rendezvény-központ létrehozása.
5. A tagkönyvtárak működési feltételrendszerének és működőképességének vizsgálata.
6. A tagkönyvtárak valóságos és potenciális felhasználóinak, azok információs igényeinek és szükségleteinek, a könyvtárral szemben támasztott elvárásainak felmérése.
7. A könyvtárépületek tervszerű korszerűsítése, felújítása, új könyvtárépületek létesítése.

Kapcsolódó feladatok:

1. A 2002-ben kialakított könyvtári hálózat felülvizsgálata, a könyvtártípusok újragondolása.
2. A nyitvatartási idők újragondolása a használói szokások alapján.
3. A szakmai és gazdasági terület központi szolgáltatásainak korszerűsítése.
4. A tagkönyvtári hálózat felújítási programjának folytatása (külön terv alapján), melynek következtében újabb kerületek könyvtári ellátása válik korszerűbbé. (l. 14.sz. melléklet)
5. Az akadálymentesítési program folytatása. (l. 18.sz. melléklet)
6. A Központi Könyvtár két palota-épületének felújítása, állagmegőrzés, több lépcsőben. (l. 14.sz. melléklet)
7. Új könyvtárak építése, létesítése a II., a VI., a XIV. és a XXIII. kerületben. (l. 15.sz. melléklet)
8. Többfunkciós, közösségi térként és kulturális központként is funkcionáló, egyéni munkára és közös tanulásra is alkalmas, inspiráló terek létrehozása.

VI.12. Fenntarthatóság

A gazdálkodás és a finanszírozás területe a jövőben is kiemelt jelentőséggel bír a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár számára. A megváltozott, csökkenő finanszírozási lehetőségek ismeretében további átgondolást igényel a fenntarthatóság és működtetés eddigi szerkezete.

A jövőben a könyvtár már nem tud olyan támogatáscsökkentést kezelni, amely a 2006-2012 közötti éveket jellemezte; az intézmény a racionalitás, a gazdaságosság jegyében fel- és kihasználta mozgásterét, már nem rendelkezik további tartalékokkal. Várhatóan a könyvtár bevételnövelő lehetősége és képessége sem változik számottevően.

A tervezés során azzal számolunk, hogy 2014-2020 között újra nő a fenntartói támogatás, amely rövidtávon a megnyugtató működést garantálhatja. Emellett – a várható gazdasági növekedés következtében és az európai uniós pályázatok révén – a külső támogatások, a pályázati pénzek, illetve a szponzorálási lehetőségek megszerzése jelenthet esélyt a könyvtár számára.

Cél:

1. Egy erőforrás-hatékony, környezetbarát és versenyképes közkönyvtári hálózat üzemeltetése.
2. A FSZEK infrastruktúrájának, gyűjteményének, szolgáltatásainak hosszú távú megőrzése, fenntartása.
3. A könyvek és a tudásbázis megőrzése a jövő generációi számára.

Kiemelt feladatok:

1. Az intézmény érdekérvényesítő szerepvállalásának folytatása azzal a szándékkal, hogy a lakosság könyvtári ellátása megőrizze minőség-orientáltságát és lehetőséget kapjon a fejlesztésre, a hosszú távú fenntarthatóságra.

2. A beruházások, rekonstrukciók, az informatikai eszközcserek, fejlesztések pályázati és fővárosi, kerületi forrásokból történő megvalósítása.
3. A hazai és nemzetközi pályázati lehetőségek feltárása és a pályázatok elkészítésének ösztönzése.
4. A működőképesség megőrzése, a működés feltételeinek stabilizálása, a lehetséges fejlesztési források biztosítása.
5. A meglévő szabályozás folyamatos felülvizsgálata és szabályzatok betartásának ellenőrzése.

VII. A stratégiai célok megvalósításának lehetséges forrásai

- A. Az európai uniós pályázatokon való részvétel a *Széchenyi 2020* fejlesztéspolitikai program keretében, nevezetesen:
1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)
 - az infokommunikációs fejlesztésekhez történő kapcsolódás,
 2. Versenyképes Közép-magyarországi Operatív Program (VEKOP)
 - helyi önkormányzatok kötelező feladatait ellátó intézményrendszer közösségforgalmi épületeinek fejlesztése,
 - oktatási, művelődési funkcióval bíró intézmények eszköz- és infrastrukturális fejlesztése,
 - oktatási, kulturális kapcsolatrendszer tartalomfejlesztési programjai az egész életen át tartó tanulás támogatására,
 3. Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)
 - kapcsolódás a gyarapodó tudástőke projekthez,
 - akadálymentesítés,
 - nem formális és informális tanulási alkalmakkal könyvtár-pedagógiai, biblioterápiai foglalkozások, olvasási- és digitális kompetenciák fejlesztése.
- B. Az Európai Unió *Horizont 2020* keretprogramja keretében kiírt (pl. Lifelong learning for young adults - élethosszig tartó tanulás), illetve az Europeana-hoz (Európai Digitális Könyvtár) kapcsolódó pályázatok (pl. Creative Europe – kulturális örökség védelme, együttműködési projektek).
- C. Az Európai Unió horizontális programjai (pl. ERASMUS+ program – mobilitás, továbbképzés, partnerségi kapcsolatok).
- D. Egyéb, együttműködésen, partnerségen alapuló nemzetközi programok, projektek.

* * * * *

A fenti célkitűzések megvalósítása hozzájárul ahhoz, hogy a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest gazdagodó kulturális kínálatában továbbra is vonzó és versenyképes szolgáltató maradjon. Az elmúlt száz plusz tíz évben az intézmény képes volt a változásra, változtatásra. A folyamatosan alakuló olvasói, használói igényekre, az elvárásokra differenciáltan reagálva újította meg tevékenységét, szolgáltatásait. Ismert és elismert a hazai és nemzetközi szakmai közéletben.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a város könyvtára. Rendszerszerűen felépített és működtetett meghatározó kulturális közintézménye Budapestnek, amely rendelkezik szakmai stratégiai tervvel, megvalósítható programmal, folyamatosan bővülő szolgáltatásokkal, megújuló szakemberekkel.

* * * * *

Záradék

A Stratégiai Tervet a Fővárosi Közgyűlés Emberi Erőforrások és Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága a 6/2014. (XII.16.) számú határozatával jóváhagyta.

MELLÉKLETEK

- 1. sz. Új tagkönyvtárak létesítése 2008-2013**
- 2. sz. Tagkönyvtári rekonstrukció 2009-2013**
- 3. sz. Bevétel – kiadás 2009-2013**
- 4. sz. A könyvtár munkatársainak száma**
- 5. sz. A tagkönyvtárak számának alakulása 2009-2013**
- 6. sz. A könyvtári állomány 2009-2013**
- 7. sz. Informatikai eszközellátottság**
- 8. sz. Az olvasók száma (aktív, regisztrált) 2009-2013**
- 9. sz. Könyvtárhasználat /látogatás-távhasználat**
- 10. sz. Dokumentumkölcsonzés**
- 11. sz. Akadálymentesített könyvtárak**
- 12. sz. Vakok és gyengénlátók részére nyújtott szolgáltatások**
- 13. sz. IFLA-METLIB adatok**
- 14. sz. Tervezett fejújítások 2014-2020 között**
- 15. sz. Tervezett beruházások 2014-2020 között**
- 16. sz. Az informatikai eszközpark tervezett fejlesztése 2014-2020**
- 17. sz. Felolvasó géppel ellátandó könyvtárak**
- 18. sz. Akadálymentesítendő könyvtárak**

1. sz. melléklet - Új tagkönyvtárak létesítése 2009-2013

2011-ben: XIII. Pannónia utca Radnóti Miklós Könyvtár
2013-ban: XXII. Nagytétényi út

2. sz. melléklet - Tagkönyvtári rekonstrukció 2009-2013

Rekonstrukció:

2009-ben: IX. Boráros tér
2010-ben: XXI. Vénusz utca
2011-ben: XIII. Lehel utca, XXIII. Grassalkovich út
2012-ben: X. Szent László tér
2013-ban XVI. Veres Péter út

Kisebbség átalakítás:

2009-ben: IX. Mester utca
2011-ben: XV. Szűcs István utca

3. sz. melléklet - Bevételek – kiadások (2009-2013) (eFt)

Megnevezés	2009	2010	2011	2012	2013	változás	2009/2013
Bevételek							
Felügyeleti támogatás összesen	1 992 065	1 835 792	1 716 774	1 648 624	1 618 523	-373 542	81%
Ár és díjbevételek, egyéb támogatások	844 053	643 455	653 141	568 259	530 368	-313 685	63%
Támogatásból érdekeltség növelő támogatás	18 022	17 169	22 428	23 178	31 057		
Kiadások							
Személyi kiadások	1 394 168	1 379 497	1 289 329	1 236 809	1 145 196	-248 972	82%
Munkáltatói járulékok	434 633	372 526	332 221	328 118	280 638	-153 995	65%
Dologi kiadások, működési célú pénzeszközátadás	1 034 185	942 036	905 130	764 557	772 963	-261 222	75%
1 főre jutó pénzbeli - természetbeni jövedelem és költségtérítés (Ft)	235 661	245 637	234 083	238 031	227 221	-8 439	96%

4. sz. melléklet - A könyvtár munkatársainak száma

Év	2009	2010	2011	2012	2013
Létszám	493 fő	468 fő	459 fő	433 fő	420 fő

5. sz. melléklet - A tagkönyvtárak számának alakulása (2009-2010)

Régió	Budai-régió	Észak-pesti régió	Kelet-pesti régió	Dél-pesti régió	Összesen
2009	16	12	13	14	55
2010.01.31-ig	14	12	13	13	52

Régióváltozás: 2010. július 1-jétől

Régió	1. régió	2. régió	3. régió	Összesen
2010	18	19	15	52
2011	16	18	15	49
2012	16	18	15	49
2013	16	18	15	49

A tagkönyvtári változások ellenére a könyvtár azonos alapterületen működik!

6. sz. melléklet - A könyvtári állomány (2008-2012)

Év	Állomány (db)
2009	3 265 576
2010	3 217 759
2011	3 240 927
2012	3 234 548
2013	3 218 076

7. sz. melléklet - Informatikai eszközellátottság

	2009	2010	2011	2012	2013
Számítógépek, munkaállomások száma	1 061	1 019	1 072	1 064	1051

8. sz. melléklet - Olvasók száma /aktív, regisztrált (2009-2013)

Év	Aktív	Regisztrált
2009	238 578 fő	290 343 fő
2010	239 905 fő	293 574 fő
2011	246 497 fő	292 935 fő
2012	231 050 fő	294 050 fő
2013	303 432 fő	

9. sz. melléklet - Könyvtárhasználat (látogatás, távhasználat)

	2009	2010	2011	2012	2013
Könyvtárhasználatok, látogatások száma	6 419 091	7 302 596	7 078 206	6 371 531	6 108 303
Ebből személyes	2 645 133	2 623 033	2 655 256	2 507 340	2 491 839
és távhasználat, OPAC	3 773 958	4 679 563	4 422 950	3 864 191*	3 616 464

*statisztikai mérés változása a távhasználatban

10. sz. melléklet - Dokumentumkölcsonzés

	2009	2010	2011	2012	2013
Kölcsönzések száma	1 468 104	1 441 634	1 424 646	1 356 959	1 325 656
Igénybe vett dokumentumok száma	7 587 054	7 352 694	7 276 962	6 814 024	6 773 944
Ebből kölcsönzött dokumentum	4 739 634	4 540 824	4 410 095	4 225 332	4 151 974
Helyben használt dokumentum	2 847 420	2 811 870	2 866 867	2 588 692	2 621 970

11. sz. melléklet - Akadálymentesített könyvtárak

Ker.	Cím
I.	Krisztina krt. 87-91.
II.	Török utca 7-9.
III.	Füst Milán utca 26.
III.	Fő tér 5.
IV.	Király utca 5.
IV.	Lóverseny tér 5/a.
V.	Vadász utca 42.
VI.	Liszt Ferenc tér 6.
VII.	Rottenbiller utca 10
VII.	Kertész utca 15.
VIII.	Szabó Ervin tér 1.
VIII.	Ötpacsirta u. 4.
IX.	Boráros tér 2.
X.	Újhegyi sétány 16.

Ker.	Cím
X.	Szent László tér 7-14.
XI.	Nagyszében tér 1.
XI.	Etele út 55.
XI.	Karinthy F. út 11.
XII.	Ugocsa utca 10.
XIII.	Lehel utca 31.
XIII.	Mosoly utca 40/a.
XIII.	Dagály utca 9.
XIII.	Pannónia u. 88-90.
XIV.	Uzsoki utca 57.
XIV.	Rákosfalva park 1-3.
XV.	Eötvös utca 8.
XV.	Szűcs István utca 45.
XVI.	Rákosi út 119.

Ker.	Cím
XVII.	Péceli út 232.
XVII.	Pesti út 167.
XVIII.	Nagykőrösi út 56.
XVIII.	Csontváry utca 32.
XVIII.	Thököly út 5.
XIX.	Üllői út 255.
XX.	Bíró Mihály utca 7.
XX.	Pacsirta utca 157/B.
XXI.	II. Rákóczi F. út 106.
XXI.	Szent István út 230.
XXII.	Nagytétényi út 283.
XXII.	Kossuth L. utca 30.

12. sz. melléklet - Vakok és gyengénlátók részére nyújtott szolgáltatás

16 könyvtárban felolvasógép, 44 könyvtárban hangoskönyv-kölcsönzés, 25 könyvtárban öregbetűs könyv, 15 könyvtárban lejátszó eszközök kölcsönzése.

A Központi Könyvtárban braille nyomtató, képernyőolvasó szoftver akadálymentesített honlap.

<http://akadalymentesített.fszek.hu>, www.fszek.hu/latasserulteknek.

13. sz. melléklet - Az IFLA-METLIB Fővárosi Könyvtárak Szekciója 2011. évi adatai*

Kiszolgált lakosság	Könyvtár neve	Regisztrált használók	Kölcsönzések	Személyes használat	Távhasználat	Személyzet	Szolgáltatási pontok	Állomány
1.731.236	Public Libraries of Vienna (Bécsi Városi Könyvtár)	179.140	5.914.048	2.465.130	6.455.421	246	40	1.492.471
1.695.023	Metropolitan Ervin Szabó Library (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár)	292.935	4.410.095	2.655.256	4.422.950	459	50	3.240.927
1.678.000	Metropolitan Library of Bucharest (Bukaresti Fővárosi Könyvtár)	86.837	485.428	256.453	1.062.087	185	40	1.043.164
1.677.012	Montreal Public Library Network (Montreali Közkönyvtári Hálózat)	370.846	10.475.369	6.527.744	1.043.140	703	44	4.119.345
1.615.915	Barcelona Libraries Consortium (Barcelonai Könyvtári Konzorcium)	837.392	4.467.634	6.178.297	2.706.770	380	37	2.186.131

*statisztikai adatszolgáltatás eltérő

14. sz. melléklet - Tervezett felújítások

2015	XIII. Dagály u. 9.
	VIII. Ötpacsirta u. 4. (I. ütem)
	X. Újhegyi sétány 16. (X. kerületi Önkormányzat Városrekonstrukciós program keretében)
	XVIII. Pestimre Községi Házba költöző könyvtár (XVIII. kerületi Önkormányzattal együttműködve)
2016	VIII. Ötpacsirta u. 4. II. ütem
	XIV. Rákosfalva park 1-3.
	XVIII. Thököly út 5.
2017	VIII. Szabó Ervin tér 1. (I. ütem)
	I. Krisztina krt. 87-91.
	XI. Etele út 55.
2018	VIII. Szabó Ervin tér 1. (II. ütem)
	VIII. Kálvária tér 12.
	VII. Rottenbiller u. 10.
2019	VIII. Szabó Ervin tér 1. (III. ütem)
	IV. Király u. 5.
	XX. Bíró Mihály u. 7.
2020	VIII. Szabó Ervin tér 1. (IV. ütem)
	VIII. Szörény u. 3.
2021	VIII. Szabó Ervin tér 1. (V. ütem)
	XV. Eötvös u. 8.

15. sz. melléklet - Tervezett beruházások

ÉPÜLET-BERUHÁZÁS	
2015	VI. kerületi új tagkönyvtár
	XIII. Dagály u. 9. - Légtechnikai – hűtési rendszer kiépítése
2016	II. kerületi új tagkönyvtár kialakítása a Margit krt. környékén
	VIII. Ötpacsirta u. 4. - Légtechnikai rendszer kiépítése
	XVIII. Thököly út 5. - Légtechnikai – hűtési rendszer kiépítése
2017	XI. Etele út 55. - Légtechnikai – hűtési rendszer kiépítése
2018	XIV. kerületi tagkönyvtár kialakítása a Bosnyák tér környéki megújuló városrészközpontban
2019	IV. Király u. 5. - Légtechnikai – hűtési rendszer kiépítése
2020	XXIII. kerületi új tagkönyvtár kialakítása a soroksári városközpont vonzáskörzetében
BÚTOROK, ESZKÖZÖK CSERÉJE	
2015	X. Újhegyi stny. 16.
	XIV. Rákosfalva park 1-3.
	XVIII. Pestszentimre Községi Ház
2016	XIII. Dagály u. 9.
	XVIII. Thököly út 5.
2017	I. Krisztina krt. 87-91.
	III. Bajáky E. u. 7.
2018	XI. Etele út 55.
	VII. Rottenbiller u. 10.
	VIII. Kálvária tér 12.
2019	XXI. Bíró Mihály u. 7.
	IV. Király u. 5.
2020	VIII. Szörény u. 3.
2021	XV. Eötvös u. 8.

16. sz. melléklet - Az informatikai eszközpark fejlesztése

2015	Amortizálódott géppark (számítógépek, perifériák) cseréje a Központi Könyvtárban, a központi szolgáltató egységeknél és a tagkönyvtárakban.
	Vírusvédelmi szoftver aktualizálása 1100 számítógépen egyéves rendszerkövetéssel.
	Elavult és/vagy megszűnő gyártói támogatású szoftverek frissítése, aktualizálása.
	Központi feladatokat ellátó illetve szolgáltatásokat nyújtó szerverek cseréje, bővítése.
	A könyvtár központi számítógép hálózatának továbbfejlesztése az 1G gerincvonalak 10G-re történő bővítésével.
	Tagkönyvtárak hálózati végpontjainak megújítása, a folyamatos áramellátás biztonságosabbá tétele 3/1.rész
	Olvasói laptophasználatot támogató eszközök upgradeje, Access Pointok cseréje, újak telepítése, rendszerbe integrálással.
	A jelenlegi ügyfélhívó rendszer cseréje.
	Digitális tartalmak létrehozása – könyvszkennel vásárlása tartozékokkal, szoftverekkel.
	Mobil alkalmazás fejlesztése (Android/iOS app) bizonyos könyvtári szolgáltatások használatához.
	Vakok és gyengén látók számára felolvasógépek vásárlása - 1. rész
	Mobil eszközök vásárlása (szolgáltatási rendbe állítás céljából az olvasók számára).
2016	Amortizálódott géppark (számítógépek, perifériák) cseréje a Központi Könyvtárban, a központi szolgáltató egységeknél és a tagkönyvtárakban.
	Mobil eszközök vásárlása (szolgáltatási rendbe állítás céljából az olvasók számára).
	Vírusvédelmi szoftver aktualizálása 1100 számítógépen egyéves rendszerkövetéssel.
	Elavult és/vagy megszűnő gyártói támogatású szoftverek frissítése, aktualizálása.
	A Corvina verziókövetési szerződéssel nem lefedhető egyedi fejlesztések az integrált könyvtári rendszerben.
	JAWS képernyőfelolvasó szoftverek frissítése
	Vakok és gyengén látók számára felolvasógépek vásárlása - 2. rész
	Központi feladatokat ellátó illetve szolgáltatásokat nyújtó szerverek cseréje, bővítése
	Tagkönyvtárak hálózati végpontjainak megújítása, a folyamatos áramellátás biztonságosabbá tétele 3/2.rész
Színes, fényképes tagsági kártyák nyomtatására alkalmas nyomtatók vásárlása	
2017	Amortizálódott géppark (számítógépek, perifériák) cseréje a Központi Könyvtárban, a központi szolgáltató egységeknél és a tagkönyvtárakban.
	Vírusvédelmi szoftver aktualizálása 1100 számítógépen egyéves rendszerkövetéssel
	Központi feladatokat ellátó, illetve szolgáltatásokat nyújtó szerverek cseréje, bővítése
	Tagkönyvtárak hálózati végpontjainak megújítása, a folyamatos áramellátás biztonságosabbá tétele 3/3.rész
	Mobil alkalmazások továbbfejlesztése (Android/iOS app) a könyvtári szolgáltatások használatához.
Vakok és gyengén látók számára felolvasógépek vásárlása - 3. rész	

2018	Amortizálódott géppark (számítógépek, perifériák) cseréje a Központi Könyvtárban, a központi szolgáltató egységeknél és a tagkönyvtárakban.
	Mobil eszközök vásárlása (szolgáltatási rendbe állítás céljából az olvasók számára)
	Vírusvédelmi szoftver aktualizálása 1100 számítógépen egyéves rendszerkövetéssel
	Központi feladatokat ellátó illetve szolgáltatásokat nyújtó szerverek cseréje, bővítése
	A Corvina verziókövetési szerződéssel nem lefedhető egyedi fejlesztések az integrált könyvtári rendszerben.
2019	Amortizálódott géppark (számítógépek, perifériák) cseréje a Központi Könyvtárban, a központi szolgáltató egységeknél és a tagkönyvtárakban.
	Vírusvédelmi szoftver aktualizálása 1100 számítógépen egyéves rendszerkövetéssel.
	Központi feladatokat ellátó illetve szolgáltatásokat nyújtó szerverek cseréje, bővítése.
2020	Amortizálódott géppark (számítógépek, perifériák) cseréje a Központi Könyvtárban, a központi szolgáltató egységeknél és a tagkönyvtárakban.
	Mobil eszközök vásárlása (szolgáltatási rendbe állítás céljából az olvasók számára)
	Vírusvédelmi szoftver aktualizálása 1100 számítógépen egyéves rendszerkövetéssel
	Központi feladatokat ellátó illetve szolgáltatásokat nyújtó szerverek cseréje, bővítése
	A Corvina verziókövetési szerződéssel nem lefedhető egyedi fejlesztések az integrált könyvtári rendszerben.
2021	Amortizálódott géppark (számítógépek, perifériák) cseréje a Központi Könyvtárban, a központi szolgáltató egységeknél és a tagkönyvtárakban.
	Vírusvédelmi szoftver aktualizálása 1100 számítógépen egyéves rendszerkövetéssel
	Központi feladatokat ellátó illetve szolgáltatásokat nyújtó szerverek cseréje, bővítése

17. sz. melléklet - Felolvasó géppel ellátandó könyvtárak

Ker.	Cím
I.	Krisztina krt. 87-91.
II.	Török utca 7-9.
III.	Füst Milán utca 26.
III.	Fő tér 5.
III.	Bajáki Elemér u. 5-7.
IV.	Lóverseny tér 5/a.
IX.	Boráros tér 2.
IX.	Mester u. 53-55.
V.	Vadász utca 42.
VI.	Liszt Ferenc tér 6.
VII.	Kertész utca 15.
VIII.	Kálvária tér 12.
X.	Újhegyi sétány 16.
XI.	Nagyszében tér 1.
XI.	Etele út 55.
XII.	Ugocsa utca 10.
XIII.	Lehel utca 31.
XIII.	Mosoly utca 40/a.

Ker.	Cím
XIII.	Dagály utca 9.
XIII.	Pannónia u. 88-90.
XIV.	Rákosfalva park 1-3.
XIV.	Bosnyák u. 1/A.
XIX.	Üllői út 255.
XV.	Eötvös utca 8.
XV.	Szűcs István utca 45.
XV.	Zsókavár u. 28.
XVI.	Rákosi út 119.
XVII.	Péceli út 232.
XVIII.	Nagykőrösi út 56.
XVIII.	Csontváry utca 32.
XX.	Pacsirta utca 157/B.
XXI.	Szent István út 230.
XXI.	Vénusz u. 2.
XXII.	Nagytétényi út 283.
XXIII.	Grassalkovich út 128.

18. sz. melléklet - Akadálymentesítendő könyvtárak

Kerület	Cím
VI.	Andrássy út 52.
VIII.	Kálvária tér 12.
IX.	Mester u. 53-55.
XIV.	Bosnyák u. 1/A.
XV.	Zsókavár u. 28.
XVI.	Veres Péter út 53.
XXI.	Vénusz u. 2.